

Kmetijski list

Glasi „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.
Naročnina:
celoletno. Din 12.50
pololetno. Din 6.25
Posamezna številka. Din 0.50

**Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inseratí:
1 mm inseratnega stolpca stane za:
male oglase. Din 0.25
uradne razglase. Din 0.40
reklame. Din 0.50

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Z lažjo in nasiljem.

Od stopnje do stopnje pada naša klerikalna stranka. Dasi pod vodstvom duhovščine, je zagazila že tako globoko v blato, da je postal njen bojni klic: Z lažjo in nasiljem nad nasprotnika!

V tem znamenju se odigravajo na Slovenskem že mesece politični boji, ki so dosegli svoj višek pretečeno nedeljo v Radovljici, ko je tekla kri. Tako uveljavljajo klerikalci Kristusov nauk o ljubezni do bližnjega!

Že od prvega početka SKS. sta bila glavno orožje klerikalcev — laž in kleveta. Ampak resnica je nepremagljiva in polagoma so morali spoznati tudi naši klerikalci, da resnica prodira in da ljudstvo izpregleduje. Tedaj so segli po novem orožju. Udušiti so hoteli glas resnice in navalili so na naše shode, da bi preprečili poslancem SKS., da razložijo volilcem svoje delo in čujejo njih želje. Toda po vrsti se jim je ponesrečil njih poizkus, kajti v Slovenski Bistrici, Kranju in št. Lenartu so doživeli samo poraze. Tedaj so stopnjevali svoje nasilje ter pričeli s poboji. In v nedeljo so navalili v Radovljici na naše ljudi, ker so branili resnico, ter jih pobili do krvi. Njih voditelji pa so se zadovoljno muzali, ko je njihov pogum biti borci za kmetško Staro pravdo!

Tem hujskačem in nad prelito krvjo smehljajočim se voditeljem bogoskrunske stranke pravimo le eno: Bili ste v ozadju v vseh vojnah, ko ste gnali naš narod v boj za habsburške mogotce in v ozadju ste sedaj, ko hujskate kmeta na kmeta. Toda nikar ne mislite, da se nismo mi v trpljenju vojne ničesar naučili. Ginitili in umirali smo med vojno na vaše povelje, nikdar več pa se ne bomo klali med seboj, da bi imeli vi svoje dopadajenje. Vemo pa, da izhaja vse nasilje, ki ga preživljamo od svojih bratov, le od vas. In temu bo odgovarjalo naše ravnanje. Stopnjujte boj, stopnjujte nasilje, stopnjujte laž, da se razvname tako bratomorilen boj, kakršnega še ni doživela Slovenija! Toda zapomnite si: Ne svojih stanovskih trpinov, ne zapeljanih kmetijskih klerikalcev, ampak vas voditelje bomo bili, da vam bo za vedno zamrl hujskaški nasmeh na ustnih! Ne boste več le od zadaj podpihovali, temveč v prve vrste vas bomo prisilili, pred svoje zapeljane kimavce, da nam iz oči v oči odgovorjate za svoje hujskaštvo, da pred nami očitno pokažete, da znate braniti svoje prostaško geslo: Z lažjo in nasiljem nad nasprotnika!

Da je vaša hinavščina še očitnejša, kričite ravno te dni proti raznim fašistom, sami pa uvajate najnižkotnejši fašizem.

Ne bojimo se vašega fašizma in ne bojimo se vaše hinavščine. Izpregledali smo vas in poznamo vašo bojzljivost; pogum imate le za hrbtnost drugih. Ampak pride dan, ko ne bo kmet več posojeval vam svojega hrbita in držal zaradi vas uradcev. Pride ura, ko boste morali tudi uporabiti roke ne le za to, da boste nosili k ustam jed, ki vam jo preskrbe drugi, temveč da boste morali z njo tudi delati in se boriti.

Tedaj pa gorje vam, kajti tako trdi bomo postali vsled boja, ki ste ga nam usilili, da ne bomo poznali usmiljenja in ne pardona!

Hujskajte bojzljivci, lažite klevetniki, obrekujte farizeji — vemo, ko ga moramo udariti!

Bratje! Z resnico in neustrašenostjo nad one, katerih geslo je: Z lažjo in nasiljem!

Kričeče številke.

Na sijajno uspelem shodu v Mokronogu je imel tovariš poslanec Majcen tako stvar in poučen govor, da ga moramo vsaj v njegovih glavnih točkah priobčiti. Prav posebno pa je potrebno, da navedemo iz Majcnovega govora zanimive številke, ki so spričo svoje jasnosti in lapidarnosti uničujoča obsodba vseh hujskačev.

Glavna naloga vse naše finančne politike mora biti, da spravimo državni proračun v ravnovesje. Če hočemo biti dobri gospodarji, ne smemo trpeti, da bi izdajala država več kakor pa dobiva, kar je tako jasno, da mora odobriti to stališče vsak dobri gospodar.

Ravnovesje dosežemo na dvojen način: Ali povečamo dohodke, odnosno uvedemo nove davke, ali pa zmanjšujemo državne izdatke tako dolgo, da se zenačijo z državnimi dohodki. Ker je jasno, da so davki dandanes že tako visoki, da presežajo mestoma davčno moč državljanov, zato je samoočebni umevno, da moramo izvesti ravnovesje v državnem proračunu zgolj z zmanjšanjem izdatkov. V tem oziru stoji na prvem mestu

redukcija uradništva.

V vsej državi imamo 170.000 uradnikov in državnih uslužbencev, ki veljajo državo letno okoli 10 milijard kron ali točno 2.599.406.844 dinarjev. Uradnikov imamo gotovo 32.000 preveč. Ne sicer v Sloveniji, ampak v drugih delih države. Ker velja državo en uradnik povprečno na leto 15.000 dinarjev, bi zato prihranili državi z redukcijo uradništva na leto okoli dve milijardi kron. Ta redukcija bi se čisto lahko izvedla, kajti prejšnje vlade so nastavlale za uradnike slepo vsakogar, ki je trobil v njih politični rog. Tako n. pr. poznate vsi čevljarja v Mokronogu, ki so ga postavili klerikalci za uradnika 8. činovnega razreda, kakor da bi imel univerzo. (Bralci se spominjajo gotovo še tudi na tvorniško delavko v Ljubljani, ki so jo nastavili klerikalci za tajnico v oddelku za socialno skrbstvo. Op. ured.)

S kako lahkoto in kako na korist dobremu uradništvu bi se dala izvesti redukcija, naj pokaže nastopni primer: Ko je moral minister za notranje zadeve odpustiti samo v Beogradu 167 uradnikov, je bil izprva v hudih skrbih. Dal si je predložiti seznam vseh uradnikov z navedbo njih študij. Ko je prejel seznam, je uvidel, da večina njegovih uradnikov nima niti ljudskošolskega naobrazbe in da bi odpustil za tečajdelj lahko tudi več kakor 167 uradnikov.

Nismo proti uradništvu, pač pa hočemo, da odleže vsi uradniki, ki so slabi in na škodo državi. Dobri uradniki pa naj bodo tudi dobro plačani! Dandanes odjedajo slabi uradniki dobri uradnikom kruh. Zato proč s slabimi uradniki!

Zmanjšanje vojske.

Sedaj imamo 139.000 vojakov in stroški vojnega ministrstva znašajo

okoli 6 milijard kron na leto. Naša zahteva je, da se znižaj število vojakov za 52.000 mož, odnosno določi na 87.000. Ker velja en vojak z vso oskrbo in opremo državo letno okoli 12.000 dinarjev, bi si prihranili z zahtevano redukcijo okoli dve in pol milijarde kron.

Zapostavljena Slovenija.

Klerikalci silno kriče o zapostavljeni Sloveniji. Toda pogledimo, koliko resnice je na tem kričanju. Slovenija šteje 3025 srednješolskih učnih moči. V vsej državi pa jih je le 14.014. Z ozirom na število prebivalstva pa bi smela imeti Slovenija največ 1200 učiteljev.

V predvojni dobi so se borile vse avstrijske dežele za to, da bi prevzela država stroške za ljudskošolsko učiteljstvo. Dasi je sedaj to doseženo, vendar vpijejo klerikalci, da mora dežela plačevati učiteljstvo.

Aktivna Slovenija.

Druga priljubljena klerikalna laž je, da vzdržuje Slovenija državo, odnosno da je Slovenija aktivna. Številke pa brezobzirno izpodbijajo klerikalne trditve.

Če seštejemo prav vse dohodke, ki jih dobiva država od Slovenije, tedaj vidimo, da daje Slovenija državi 1196 milijonov kron na leto. Potrebščine Slovenije pa znašajo letno 1707 milijonov kron. Primanjkljaj Slovenije znaša torej 511 milijonov kron na leto ali z drugimi besedami: Če bi bila Slovenija popolnoma avtonomna, bi morala zvišati vse davke za najmanj polovico, da bi mogla kriti svoje izdatke. To je resnica o avtonomiji.

Izenačenje davkov.

Slovenija je revna, bogastvo pa je v Vojvodini, Sremu in nekaterih južnih krajih. Mi pravimo: Dotičniki, ki imajo dosti, naj se obdačijo, in sicer po vsej državi enakomerno. Od bogatinov naj se terja več davkov, toda vedno le po enem načinu.

Na našo zahtevo se izdeluje sedaj načrt enotnega davčnega zakona. Ta načrt bo izdelan po vzorcu pruskega in italijanskega davčnega sistema in bo eden najmodernejših davčnih zakonov. Po tem zakonu se bo plačeval po vsej državi samo en davek, in sicer dohodninski.

Najnižji davek bodo plačevali dotičniki, ki si pridobijo svoje dohodke le z lastnim delom. Vendar pa se bo razlikovalo med onimi, ki si služijo kruh s težkim delom in med onimi, ki si služijo kruh na lahek način. Slednji bodo morali plačevati višji davek.

V drugo stopnjo se bodo uvrstili dotičniki, katerih dohodki izvirajo iz lastnega in iz tujega dela.

Tretjo skupino pa bodo tvorili dotičniki, ki živijo le od tujega dela. Le-ti bodo morali plačevati poleg dohodninskega davka tudi imovinski davek.

Naglasiti je treba, da se ni našel niti en opozicijski poslanec, ki bi pripomogel k temu, da bi bil načrt glede davčnega izenačenja res tak, da bi odgovarjal ljudskim potrebam. In vendar dobivajo opozicijski poslanci dnevnice prav tako kakor poslanci SKS. In oškodovani bodo spričo nedelavnosti opozicijskih poslancev njih volilci istotako kakor volilci SKS.

Za naš tiskovni sklad.

Klerikalci izdajajo za vsak sloj posebne liste, ki jih ne plačujejo naročniki, temveč klerikalni denarni zavodi.

Klerikalna »Zadružna gospodarska zveza« je imela lani nad tri milijarde prometa, to se pravi, imela je najmanj 30 milijonov kron čistega dobička. S temi milijoni delajo in s temi milijoni izdajajo časopise, da ne bi ljudstvo izpregledalo, kako si polnijo klerikalni mogotci svoje žepe. 800.000 kron izdajajo klerikalci iz svojih fondov za svoje liste, 800.000 kron dajejo mesečno za ljudsko po-neumnevanje. Posledica tega je, da imamo mi, ki smo brez fondov, le en skromni tednik — »Kmetijski list«, klerikalci pa cel gozd listov.

Zaradi tega je naša življenska naloga, okrepiti svoj list in izpopolniti »Kmetijski list« tako, da se bo mogel v vsakem oziru kosati s klerikalnimi listi. To pa dosežemo le s tem, če zbiramo za naš tiskovni sklad kakor mravlje, če smo vselej in povsod na delu za naš tiskovni sklad.

Tovariši! Vsakdo, ki je v resnici za osamosvojitve kmetijskega ljudstva, bo sledil klicu tovariša Majcna ter prispeval za tiskovni sklad SKS.

Vsak borec za Staro pravdo pa je dolžan, da številke, ki z neovrgljivo jasnostjo postavljajo klerikalne hujskače na sramotni oder lažnikov, pove vsem znancem ter jim jih razloži.

Povsod in pri vsaki priliki razkrijajte klerikalne laži, da zmaga resnica ter pride ljudstvo skoro do svoje pravice!

Dokumenti sramote.

Pred vojno smo se zgražali, ker je zavzemal pri nas, zlasti ob volitvah, politični boj tako sivo obliko. Danes bi morali naravnost obupati, kajti tako podel in sramoten je postal naš politični boj, čeprav nismo med volilnim gibanjem. In vsa peza krivde za to moralno propalost zadeva tiste »krščanske liste«, katere se upa del naše duhovščine priporočati ljudstvu celo v cerkvah. Brezsranno se tepta resnica, brezvestno se zlorablja vera in brezstudno se kleveče vse, kar ne trobi v rog teh političnih razbojnikov.

Vzemite v roke poljuben klerikalni list, ali reprezentacijskega »Slovenca« ali pa kričavega »Slovenskega gospodarja«, in izprevideli boste, da je vsak izmed njih dokument naše sramote, spomenik nemoralnega klerikalnega političnega boja.

Prostor nam je pretesno odmerjen, da bi mogli sproti dokazovati, da drži ta porazna resnica za prav vsako številko klerikalnega lista. Vendar pa imamo toliko prostora, da izstavimo vsaj eno številko klerikalnega tiska uničujoči obsodbi resnice.

Vzemite v roke n. pr. 13. številko »Slovenskega gospodarja«, katere uvodnik se glasi: »Kako pridejo samostojneži do zaslug!« V članku se trdi, da sta dosegla poslanca Brandner in Hohnjec, da se ne zapro bolnice ter da se odevamo mi, imenoma tovariš Drogenik, s pavovim perjem kakor srake, ker si lastimo to zaslug.

V odgovor moramo navesti tri dejstva, ki jih je sicer navedel že tovariš Pucelj na shodu v št. Lenartu in ki jih je slišal tudi urednik »Slo-

venskega gospodarja«, ker je bil na shodu navzoč.

1.) Kdor je le pokukal v parlament, ve, da vlada nikdar ne gre na roko opoziciji, ki ne gre vladi na roko. Posebno še, če je opozicija nezmožna podati tudi le en sam pametni predlog. Taka neresna opozicija so naši klerikalci. Razen kričanja in hujskaštva še niso ničesar doprinesli za rešitev naše notranje krize. Vendar pa se upajo slepariti ljudstvo, kakor da bi oni dosegli za svoje volilce uspehe. Oni so tudi tako brezvestni, da še do danes niso poučili svojih volilcev o pomenu in značaju opozicijske taktike. Ogromna večina njih volilcev še sedaj ne ve, da pomeni opozicijsko stališče pripravljenost, odreči se vsakemu uspehu. Klerikalci, ti patentirani ljudski sleparji, pa ne samo, da tega ne povedo, celo govore, da so taki mojstri, da znajo dobiti od one iste vlade, ki ji očitajo najtežje prestopke, vse, kar hočejo. Kakor da bi bili v Beogradu na vladi res tako silno neumni ljudje!

2.) Tovariš Pucelj je povedal v št. Lenartu, da je zagrozil z demisijsko, če se zapre tudi le ena bolnica. In samo to je provzročilo, da so ostale vse bolnice v Sloveniji odprte. Dasi je slišalo to 600 kmetov, navzočih na shodu, in dasi je slišal to tudi urednik »Slovenskega gospodarja«, vendar laže v svojem listu, češ da se odevamo mi s pavovim perjem.

3.) Kdor čita naš list, ve, da nismo nikdar trdili, da je samo tovariš Drogenik preprečil zatvoritev bolnic. Ker ve to tudi »Slovenski gospodar«, zato si je izbral nalašč ravno tovariša Drogenika, samo da more potem grše lagati.

V zasmeh vsem trem navedenim dejstvom krade »Slovenski gospodar« zasluge poslancem SKS. ter krase s pavovim perjem poslanca Hohnjeca in Brandnerja.

Značilno za oba poslanca je, da kaj takega trpita, in sramotno za nju, da ne protestirata proti taki lažnivosti. Morda pa sta padla že enako nizko kakor »Slovenski gospodar«.

Uvodniku sledi v navedeni številki »Slovenskega gospodarja« članek »Konec Puceljeve slave«, ki naj bi bil poročilo o shodu SKS. v št. Lenartu.

Uvodoma se priznava v listu, kako so se pripravljali klerikalci, da bi razbili shod. Trije odstavki poročila so posvečeni zgolj tem pripravam. Potem pa se prično laži. Pribijmo eno za drugo!

»Celo uro nismo dovolili Pucelju spregovoriti« pravi »Slovenski gospodar«. — Laž! O dovoljenju sploh govora ni bilo, pač pa ste kričali in razsajali pol ure Pucelj in prosil Žebota, naj vpliva na klerikalce, da mu puste govoriti, pač pa je predlagal Žebotu to-le: Najprej govori Pucelj, nato Žebot! Za to, da bodo pristali SKS. mirni med Žebotovim govorom, jamči Pucelj, da bodo mirni med Puceljevim govorom klerikalci, naj jamčijo klerikalci. Ta predlog je ogromna večina zborovalcev, tudi klerikalcev, odobrvala. Toda Žebot se je zbal ter ni hotel govoriti. Nobeni prvaki niso pomirjevali ljudstva, temveč samo sila naših argumentov je zlomila celo odpor pijanih klerikalcev. Volovsko afero je pojasnil tovariš Pucelj popolnoma in Žebot je s pečatom lažnika obmolknil. Gungl je mogel res pričeti mirno govoriti. Ker se naši pristavi namreč ne boje resnice, zato so ponudili s-

Ker živi država od kmeta, zato bodi kmet njen gospodar! Kmetje dosežemo to le z organizacijo.

mi Gunglju besedo. Toda, ker je bil mož nesramen, smo ga spomnili na to, zakaj je izstopil iz SKS. In značilno za politično korupcijo klerikalcev je, da so branili še naprej moža, kateremu se je dokazalo, da je izstopil iz SKS., ker mu nismo hoteli dati 10.000 kron! Ker mi plačancev ne trpimo, zato je moral Gungl obmoliti. Tega seveda »Slovenski gospodar« ne pove.

Tovariš Pucelj ni drja. Koroška ne drja. Verstovška nesramno napadel, temveč samo razkril njiju protiljudsko delovanje. Ta razkritja je hotel sicer Žebot z vpitjem preprečiti, toda poizkus se mu je izjalovil. In narod je slišal o zapravljanju drja. Koroška in Verstovškovi korupciji. Vsebinsko napadov tovariša Pucelja »Slovenski gospodar« iz strahu pred resnico seveda tudi ne navaja.

Tovariš Kramberger je zaključil shod točno ob dveh (ne ob pol dveh), in sicer s kratkim govorom. Ko je zaklical tovariš Kramberger tovarišu Pucelju in poslancem SKS. »Živio!«, je zaorilo po vsej dvorani tako odobravanje, da se klerikalnih krikov niti slišalo ni. Situacija je hotel rešiti Žebot, ki je provzročil, da je nekdo v svojo sramoto zapisal na torpedo-žvižgalko. Laž je seveda, da so zasedli klerikalci sredino in levico dvorane. Zasedli so le del leve, kajti mi smo bili v ogromni večini. To lahko dokažemo. Na klerikalnem shodu, ki je trajal po navedbah klerikalnih listov le pol ure — o to je bil jako sijajen shod! — je bilo po izjavi urednika »Slovenskega gospodarja« 200 ljudi. Številka je gotovo nekoliko previsoka, razen tega je bilo med njimi tudi dosti naših pristašev, kar priznavajo tudi klerikalna poročila. In klerikalci trde dalje, da so se vsi dotičniki, ki so bili na Puceljevem shodu, udeležili tudi klerikalnega shoda. Na shodu SKS. je bilo najmanj 600 ljudi in smo imeli tedaj mi dvetretjinsko večino.

Vprašujete, zakaj nismo pometali klerikalcev iz dvorane?

Če ne bi pustili klerikalcev v dvorano, bi dejali, da se bojimo resnice. Škodovali bi tako samim sebi.

Klerikalce, ki so bili v dvorani in razgrajali kakor divje zveri, bi sicer lahko pometali iz dvorane, toda nastal bi pri tem pretep, čigar posledica bi bilo morda razbitje shoda. Pri odstranjanju klerikalcev po orožnikih bi zopet moralno trpeli. Nam torej ni preostalo nič drugega kakor pustiti, da so se klerikalci izdivjali in da smo jih nato prijeli s silo argumentov. In to nalogo je tovariš Pucelj jako mojstrsko izvedel, kar mu morajo priznati tudi vsi klerikalci, če imajo količikaj poštenja v sebi. Letega pa seveda klerikalci nimajo, kar tudi njih listi, dokumenti sramote, izvrstno dokazujejo.

Vas vse, ki ste bili na shodih v Slovenski Bistrici, Kranju, Št. Lenartu in ki ste čitali klerikalna poročila, pa vprašamo: Ali boste trpeli še naprej take dokumente laži? Ali ne boste napeli vseh sil, da stremo že enkrat one, ki hočejo z lažjo in kleveto zavladati nad narodom, samo da bi se njih korita napolnila?

V boj za resnico! V boj proti lažnikom!

Resnica zmaguje.

Brez vsakega komentarja objavljamo nastopno izjavo, ker že sama dovolj jasno dokazuje, kdo je zmagal v Št. Lenartu. Izjava se glasi:

Cenjeno uredništvo »Kmetijskega lista« v Ljubljani!

Ko ste razglasili shod SKS. v Št. Lenartu v Slovenskih goricah, sem se zelo zanimal za shod tudi jaz, čeprav sem bil še klerikalec. Šel sem na shod, da vendar enkrat slišim te grozne samostojneže. Zelel sem slišati na shodu govornike obeh strank in potem soditi z lastno glavo.

G. minister Pucelj je opozarjal poslanca Žebota, naj opozori svojo nahujskano množico, da mirno poslušajo govornike in potem sama sodi.

Izprevidel pa sem, da naši klerikalci res ne trpe resnice, kar s samostojnejši trdili v »Kmetijskem listu«.

Najgršjo nesposobnost za človeško družbo pa je pokazal Gungl, ki je na očitke samostojnih priznal, da je hotel pri samostojnih zaslužiti denar in prejeti čast, dasi za le-to niti sposoben ni.

Z ozirom na Gunglov nastop v Št. Lenartu in na nastop hujškecev,

ki so naše pridne šentienartske kmetje tako grdo nahujskali, izjavljam, da izstopam iz »Slovenske ljudske stranke«, ker sem uvidel, da ta stranka samo hujsko ubogega kmeta, zanj pa ničesar ne stori. Vstopam pa z današnjim dnem v SKS., ker sem prvič slišal ministra-kmeta, ki je poštenjak in delaven za kmeta. Zato ostanem tudi naprej trden in zvest pristaš SKS.

V Šmarjeti ob Pesnici, dne 28. marca 1922.

Franc Lešnik s. r.
posestnik.

Razžaljeni koritarji.

Iz Beograda je dospela vest, da je dovolil finančni odbor ministrskega sveta osem milijonov kron za prehrano pasivnih krajev Slovenije. Kar zažareli so klerikalci veselja, ko so zvedeli za to novico, ter veselo so si meli roke, njih vodilni ljudje pa so že računali, kako storiti, da odleti kak milijoneček v njih nikdar polno bisago.

O, naši klerikalci se razumejo na tako delo! Tedaj, ko je bil še slavni Korošec neslavni reprezentant Slovencev v Beogradu, se je zgodilo, da je dala vlada klerikalnim organizacijam tri milijone — ta znesek je bil seveda tedaj več vreden kakor sedanjih osem milijonov — brezobrestnega posojila, s katerim so klerikalci sijajno verižili, katerega pa še do danes niso celotno vrnili. In tako kupčijo bi hoteli storiti klerikalci tudi danes. Saj plačajo davkoplačevalci riziko in stroške, klerikalci pa bi se le toliko potrudili, da bi pospravili zaslužek.

Tako lepo so računali klerikalci, toda račun je bil kljub svoji lepoti račun brez krčmarja, kajti v Beogradu, kjer so sami »koruptni Balkanci«, so dejali to-le: Nikakor ne gre, da bi kdo z državnim denarjem špekuliral. Še manj pa moremo trpeti, da bi tisti, ki je prejel od nas denar za pomoč revnim slojem, denar porabljal za to, da bi na škodo revežev bogatil sebe in potem denarja še ne vrnil. Takim ljudem ne moremo zaupati državnega denarja, takih ljudi ne moremo rabiti. In zato bomo oddali teh osem milijonov, namenjenih prehrani pasivnih krajev Slovenije, zadrugam, ki so res zadruga in ki so že dokazale, da delajo nesebično v korist ljudstva.

Kar zgrizli bi se kmalu od jeze naši klerikalci, ko so zvedeli za ta beograjski sklep. Njim da ni dovoljena koritarska kupčija, oni da ne bodo kupčevali z državnim denarjem, kaj si pa vendar misli ohola gospoda v Beogradu! Toda zaman vsa njih jeza, kajti kot brezpomembni opozicionalci lajajo lahko ves dan, pa se vendar v Beogradu še pes ne bo zmenil za njih lajanje.

Ampak maščevati se morajo! In zato so udarili iz besne jeze na »Ekonom«, da si nad njim ohlade svojo nevoščljivost.

Toda jeza še ni bila nikdar dober svetovalec in po vsej pravici je uvrščena med poglavitne grehe, kar so občutili sedaj tudi naši klerikalci. Hoteli so udariti »Ekonom«, a razkrili so same sebe.

Kričali so: Če dobimo mi denar za nakup živeža, potem govorite o korupciji, če ga pa dobi »Ekonom«, tedaj seveda to ni korupcija! In prav zmagonosno so se razkoračili.

Počasi, gospodje koritarji! Če dobi kdo denar, da nakupi z njim živila, ni to še prav nobena korupcija, ker eden mora kupiti živila. Korupcija nastane šele tedaj, kadar se denar napčno porabi in kadar se dela tako, kakor je delala klerikalna zadruga. Vaše vpitje in kričanje le dokazuje, da Vi sploh drugače delati ne znate. Čemu vendar kričite o korupciji, ko nihče še denarja prejel ni? Priznali ste s svojim krikom samo to, da sploh ne znate uporabljati denarja drugače kakor v svojo korist. Ravno to pa je vzrok, da denarja ne dobite in če se prav razpočite od jeze.

Ker sodijo klerikalci vsakogar po sebi, zato so navalili na »Ekonom« z nastopno lažjo: »25 vagonov galice je dobil »Ekonom« od vlade, in sicer po ceni 16 kron za kilogram. Svojim pristašem je prodal galico po 22 kron, drugim pa celo po 28 kron. Samo pri svojih pristaših je zaslužil nad poldrug milijon kron. To pa seveda ni korupcija?« In vse klerikalne raglje od »Slovenca« do tiste cunje, ki se krije z imenom »Sloven-

ski gospodar«, so zaregljale to klerikalno laž.

Ampak vsakega regljanja je enkrat konec, tega pa bo še prav posebno kmalu, kajti resnica je taka-le:

Kmetijsko ministrstvo je poskrbelo za pravočasno dobavo galice vinorodnim krajem (Kajne ga lomi Pucelj!) In iz te zaloge je dobil »Ekonom«, ker se je pravočasno pobrigal za svoje zadržnike in naše pristaše, devet in ne 25 vagonov galice, kakor laže »Slovenec«. (Klerikalci so imeli seveda vse druge kupčije v mislih ter se zategadelj niso brigali za kaj takega, kar potrebuje kmet.) Galico je dobil »Ekonom« po 20 (dvajset) in ne po 16 kron kilogram, kakor laže »Slovenec«. K tej ceni pa je treba prišteti še stroške embalaže (zavojnine), ki znašajo za kilogram 1 krono 20 vinarjev, dalje prevoznino po železnici in končno še prevoznino od kolodvora v skladišče. »Ekonom« je prodal galico nato po 23 (triindvajset) in ne po 22 kron, kakor je lagal »Slovenec«, kajti pri ceni 22 kron bi imel pri vsakem kilogramu 1 krono izgube. Ker v Sloveniji silno primanjkuje galice, so se vinogradniki za »Ekonomovo« galico kar putili. Občinarji nekaterih klerikalnih vasi so se kar vsi naročili na »Kmetijski list«, samo da bi veljali tako za naše pristaše. Toda to jim ni pomagalo.

In ker je delal »Ekonom« tako pošteno in pravilno ter ni zaslužil milijona, ki bi ga lahko, pa kriče sedaj klerikalci, ki take poštenosti sploh razumeti ne morejo, nad »Ekonomom«.

Zakaj vse to? Ker jih boli in peče, da se »Ekonom« jako lepo razvija, da uživa spričo poštenega delovanja vedno večje zaupanje, da se obračajo nanj že klerikalne zadruga, kar more izpričati med drugimi tudi ona v Dobropoljah. In ker vedo klerikalci, da »Ekonom« ne bo odiral ljudi pri prehranjevalni akciji, kakor jih ni pri galici, zato tudi slutijo, da bo zaupanje do njega še naraslo. In to se bo zgodilo, četudi se vsa klerikalna korita narobe postavijo!

Da bodo klerikalni koritarji še malo bolj jezni, jim naj povemo, da hočemo poskrbeti, da bodo v Beogradu natančno pregledali, kako so gospodarili klerikalci z državnim imetjem. Poskrbeli bomo pa tudi, da bodo morali klerikalci vse do zadnjega facka vrniti. Dotične, ki so delali z denarjem davkoplačevalcev tako kakor dela svinja z mehomo, bomo pa postavili obenem z njih maslom na solnce.

Potem pa boste lahko lajali vi — razžaljeni koritarji.

Kakšna obzirnost!

Poročali smo že v zadnji številki, da se je ustrelil v Domžalah bivši avstrijski oficir Casagrande, ker je spoznal, da je nemogoče po odkritjih slovenskega skladatelja Adamiča. Vsak pametni človek bi dejal, da je s tem vsa zadeva poravnana, kajti smrt je oprala madeže.

V našem slovenskem »kulturnem« ozačaju pa vlada čisto posebno mišljenje. Takoj po njegovi smrti se je oglašil v »Slovincu« dr. Breclj, ki zagovarja Casagrande in čuti potrebo, dvomiti nad besedami našega odličnega moža, skladatelja Adamiča. To pa zaradi tega, ker je napisal Casagrande pred svojo smrtjo nekoliko pisem, v katerih zatrjuje svojo nedolžnost in trdi, da je zagrešil g. Adamič zločin, ker ga je razkril pred javnostjo. In ker konča eno svojih pisem g. Casagrande z vzklikom, da odide na drugi svet, ker ga kliče Bog, so seveda nekateri takoj bili prepričani, da se je zgodila Casagrandi s strani g. Adamiča huda krivica.

Delali bi krivico g. Adamiču, če bi hoteli braniti pred slovensko javnostjo njega, ki mu javnost zaupa. Prepričani pa smo tudi, da ne potrebuje g. Adamič naše pomoči v nobenem oziru, kajti jasno je, da ni bil g. Casagrande mož, ki bi streljal samega sebe le zato, ker ga je bolela krivica. Naj piše g. Casagrande karkoli, onih sedem strelav, ki jih je oddal v sebe, so dokaz, da je svojo krivdo izpregledal.

Nobeno čudo ni, če je ni izpregledal med vojno, kajti tedaj je dobil za svoje dejanje celo »Allerhöchste Belobung«. Ampak to pomeni malo. Pohvaljena sta bila onadva, ki sta streljala Kromarja in Brenceta, hvale deležni so bili tudi oni, ki so zagrešili, da je bilo samo v prvih 14 mesecih

vojne obešenih in ustreljenih v Bosni 900, na Hrvaškem 513 in v Sloveniji 469 oseb, med katerimi ni bil niti en Nemec ali Madžar. To je bil tak sistem in vsi, ki so se klanjali temu sistemu, so bili mastno plačani. In da bi udušili glas vesti, so proslavljali take zločine kot junaštvo. Toda po vojni je prodril glas vesti in tedaj je tudi Casagrande spoznal, da je ravnal krivo.

V čem je bil njegov zločin? Resnica je, da je šel Casagrande na fronto z ljudmi, s katerimi so se drugi bali iti. In da so bili upravičeni se bati, se je skoraj izkazalo, kajti kmalu po odhodu iz Trsta je nastal v transportu upor, ki pa je bil s pomočjo orožnikov udušen. Tedaj je padlo devet vojakov, ali če hočete upornikov.

Casagrande je dal napraviti nato seznam vseh predkaznovanih ljudi svojega transporta. In kdor je bil le 24 ur policijsko predkaznovan, je že prišel v ta seznam. Vse take pa je smatral Casagrande za provzročitelje upora, zaradi česar je sklenil, jih do prihoda na fronto vse postreliti. In res je brez vsake preiskave ustrelil sam štiri, večino (vseh je bilo 22) pa je dal po drugih postreliti. In v tem je njegova krivda, ki jo ne izbrisi nobena »Allerhöchste Belobung«.

Sedaj pa še neko pripombo! Da se »Slovenec«, list, ki je napisal dne 27. julija pesem »Bojni grom«, v kateri pravi v tretji kitici:

»S kanoni vas pozdravimo, vi Srbi; dom hladen vam postavimo ob vrbi!« da se ta »Slovenec« poteguje za avstrijskega oficirja Casagrande — se ne čudimo.

Ampak, da čuti doktor zdravilstva, ki mu mora biti humaniteta nad vse, potrebo, zagovarjati moža, ki se je obsodil sam, temu pa se čudimo.

Gospod doktor Breclj! Kje pa ste bili tedaj, ko so streljali in obešali naše ljudi, kdo pa je slišal tedaj Vaš protest? In sami veste, da je bilo postreljenih polno nedolžnih, Vi dobro veste, da je tekla nedolžna kri! Odkod naenkrat taka obzirnost, odkod to rahločutje?

Vemo, da ne dobimo odgovora, pa ga tudi ne potrebujemo, kajti mi ga poznamo že davno:

Kadar trpi bednik in revež, tedaj molči vse in tudi tako kričava klerikalna stranka ne najde nobene besede za reveža. Nasprotno! Njeni prvi ljudje so oni, ki nastopajo proti bednikom. Brenci — Pegan, Kromar — Skubic, Adamič — Breclj.

V resnici drugega odgovora ne potrebujemo!

Tako izgleda klerikalna ljubezen do kmeta v praksi!

Potres v Beogradu in klerikalne laži.

V petek dne 24. marca ob eni popoldne je bil v Beogradu močan potres, ki sicer ni povzročil dosti škode, vendar pa silno prestrašil vse Beograjčane. »Epoha« priraša o potresu zanimivo poročilo, ki ga bodo z veseljem čitali tudi naši bralci. In ker se je tudi pri tej priliki razkrila klerikalna lažnivost, je naravnost naša dolžnost, da priobčimo poročilo, ki se glasi:

Beograd se je tožil, da nima senzacij. Živec sedanje dobe so izkvarjeni in potrebujejo senzacij. Toda naš Beograd je mrtev, kar se tiče senzacij. Razbojništva se pripete samo parkrat na leto, večje tatvine le po enkrat na mesec, in primer, da se možki pretvori v žensko, kakor se je to zgodilo z asistentom državne bolnice, Rusom ali Rusinjo Olgo Kabanovo, le v par letih enkrat.

Zato pa se je usmili Beogradčanov Bog in jim poslal potres.

Bilo je okoli ene popoldne, ko se je začel neki šum, kakor da bi delovali pod zemljo ogromni dinamostroji. Nato pa se je pričel Beograd tresti, kakor da bi se pod njim penili valovi razburkanega morja.

Kot drhtilaj smrti se je polastila panika mirnih Beogradčanov, ki so sedeli pri obilnem kosilu ali pa mirno prebavljali pri sladkem smederovskem vinu. »Potres, potres!« je klicalo vse vprek. Vsi prebivalci so zapustili svoja stanovanja, žene so zapustile moža, možje svoje žene, eni kot drugi pa svoje otroke ter bežali na ulice, s strahom v očeh, kretnjah in glasu. Zemlja pa se je tresla.

Po kavarnah je nastala zmešnjava. Gospodarji, gostje in natakariji so se zmešali v veliko gnečo in »šturmali« vrata, eden drugega odvijajoč, vsi v strahu, da jim ne popadajo na glavo stropi in zidovi.

Angleži pri »Srbskem kralju«. V goštilni pri »Srbskem kralju« je bila

zmešnjava morebiti največja. Provzročili so jo nekateri »hladnokrvni« Angleži. Komaj da se je zemlja potresla, že so pustili hladnokrvni Angleži svoje polne krožnike in polne čaše ter jursali vrata. Brez premisleka so jim sledili ostali gostje. Kuharice z dolgimi noži, natakariji z razbitimi krožniki; vse je letelo na ulice. Sobarice pa so padale v omedlevice. G. Jovanović, naš konzul v Londonu, je pustil močnato jed in dva velika vrčka piva ter izginil hitro pri nekih stranskih vratih. Minister Pucelj (oseba je zamenjana, op. ured.) je bil morebiti v najtežjem položaju. Korpuleden, je mogel vstati šele, ko so bila vrata že zamašena od zida živih teles. Ves obupan je pričel z rokami loviti zrak in koncem koncev, ko je videl, da mu ne pomaga ministrska čast, je pobegnil v kuhinjo, da se skrije pod štedilnik.

Medtem je na srečo potres prestal. Ljudje so se začeli polagoma vračati v svoja stanovanja. Može so se zaklinjali, da so se najbolj bali, da ne izgube žen, žene pa so s solzami v očeh zatrjevale, da bi šle v smrt s svojimi možmi. Oni hladnokrvni Angleži pa, ki so prvi bežali, so se zadnji vrnili ter nadaljevali z obedom. Zaman pa so iskali natakariji našega konzula Jovanoviča, na katerega sta čakala močnata jed in pivo. Izginil je brez sledu.

Odstavek, kjer se govori o tovarišu Pucelju, je seveda »Slovenec« elastno ponatisnil. Bil bi vendar smrtni greh, če ne bi oklevetal tovariša Pucelja, če se mu nudi tako dragocena prilika. Kakor vedno, tako seveda tudi sedaj le v svojo sramoto.

Drugi dan je prinesla namreč »Epoha« popravek, ki zasluži spričo svoje hudomušnosti, da ga priobčimo v celoti.

Opravičen popravek. Ali se Vam še nikdar ni pripetilo, da Vas je nekdo na ulici najprijeteljski pozdravil in se Vam nasmešnil. Vi pa ste se čudili, ker ste vedeli, da Vam je dotičnik znan, nikakor pa se ne morete spomniti, kdo da je in kje ste bili z njim že skupaj.

Tako se je primerilo g. Pešicu, da je pozdravil g. ministra drja. Spaho tako-le: »Kako Vam gre, g. Karamahmedović? Zelo mi je drago, da Vas vidim. Kako pa kaj gre Vašemu kolegi, gospodu drju. Spahi? Ali bo postal že enkrat pameten?« (Muslimanska ministar sta bila obenem dr. Spaho in Karamahmedović. Spaho je bil proti vladi. Karamahmedović pa za vlado. Odtod zadnje vprašanje g. Pešica. (Op. ured.)

Take pogreške so zelo razumljive in našemu dopisniku se je zgodila slična.

Malo vsled tega, ker ni naš sotrudnik fizionomist, malo vsled tega, ker se je tudi sam bal za svojo glavo in malo tudi vsled tega, ker sta oba gospoda — Pucelj in Kukovec — korpuletna, je bilo mogoče, da je mislil naš sotrudnik, da ima pred seboj g. Pucelja, dočim je v resnici gledal g. Kukovec. Šef kabineta g. Pucelja, g. Miloš Stibler, je nam poslal zategadelj popravek, ki ga radi sprejemamo in izjavljamo:

Oni debeli minister, ki je med potresom tekkel s servieto okoli vratu v kuhinjo »Srbskega kralja«, v nameri, da se skrije pod nek štedilnik, ni bil minister poljoprivrede in voda, g. Pucelj, temveč minister na razpoloženju, gospod dr. Kukovec.

Če bi bili klerikalci poštenji, bi morali seveda tudi priobčiti popravek. Ampak za klerikalno lažnivost je značilno nekaj drugega.

Ko je bil v Beogradu potres, tovariša Pucelja v Beogradu sploh bilo ni, ker se je že odpeljal na shodo, kar je bilo »Slovincu« znano. Samo klerikalni lažnivec je zmožen napasti tovariša Pucelja zaradi njegovih nastopov na shodih v Sloveniji in istočasno zaradi bojazljivosti v Beogradu. Ali je mogoča še večja lažnivost?

Pismo iz Amerike.

Rojaki v domovini! Večkrat sem Vam že nameraval napisati obširnejše pismo iz daljne Amerike. Vedno pa mi je primanjkovalo časa, tako da sem s pisdom odlašal. Sedaj pa nočem več odlašati, kajti dobro bo za Vas vse, če se poučite o tukajšnjih razmerah.

Predvsem svarim vsakogar, naj se ne da zapeljati po kakih agenturah, češ da je še mogoče potovati v Ameriko. Za Vaše pokrajine, to je za Jugoslavijo, je ustavljeno naseljevanje do dne 1. julija 1922. Do tega časa ne sme noben Jugoslovian v Ameriko! Kdor bi se dal prevariti po agenturi, bo potoval zastoni, kajti iz Amerike ga bodo poslali neusmiljeno na njegove stroške nazaj.

Pa tudi sicer nikomur ne svetujem, da bi prišel sem. Amerika ni več tista obljubljena dežela, kakor je bila nekdanj. Res so se sicer med vojno potrojile delavske plače, zato so se pa popetorile in pošeštorile tudi vse življenske potrebsčine. Toda to še ni najhujše! V zadnjem času so padle

delavske plače za 40, da celo za 60 odstotkov, cene živlom pa so padle le za 14 odstotkov; hišne najemnine so se zvišale za 18 odstotkov. Stroški za življenje so torej prav tako veliki kakor med vojno, dohodki pa znatno manjši. S sedanji plačami živi komaj samec, oženjenec pa mora delati čudeže, da se vzdrži. Toda bilo bi še vse dobro, če bi bilo le dosti dela. Brezposelnost se silno širi in na milijone ljudi je že brez dela. Koncem meseca februarja se pričakuje, da bo v Združenih državah pet milijonov brezposelnih. Žalibog tudi ni pričakovati, da bi se razmere skoraj izboljšale.

Marsikdo bo vprašal, kako to, da vlada v bogati Ameriki tako brezposelnost. Tudi na to vprašanje naj odgovorim. Kapitalisti in vojni dobičkarji so pustili delati še nekaj časa po vojni v svojih tvornicah s polno paro ter nakupili na ta način že toliko blaga, da so vse skladownice polne. Delali so s tako naglico, da je zmanjkalo celo moških moči in da so nastavljali ženske. Ko so imeli blaga v izobilju, so pa hoteli udariti delavce ter jim zmanjšati plače. Po vrsti so začeli metati delavce na ulico ter zapirati svoje tvornice. Čez nekaj časa so pričeli sicer zopet odpirati tvornice, toda nastavljali so le ljudi, ki so se zadovoljili z manjšo plačo. Izstradati so hoteli delavstvo, da bi postalo pohlevno kakor ovčice in da bi mu mogli nato diktirati svoje pogoje.

Kapitalisti so se zbalj namreč delavcev ter izprevideli, da bi utegnili delavstvo zapaziti krivico, ki se mu godi, in da bi mogli potem pri prihodnjih volitvah prodreti pravi zastopniki delovnega ljudstva. Zategadelj hočejo delavce izstradati. Na ta način je prišlo tako daleč, da srečuješ po ulici ljudi, ki te prosijo za denar, da si kupijo kosček kruha. Zaradi tega, rojaki, še enkrat: Ne hodite več v Ameriko, ki ni več tista Amerika, kakor je bila nekdanj! V primeri z ameriškim razmerami bo postala skoraj Vaša domovina — Amerika.

Povprašujete, zakaj dopušta država take razmere. Odgovor je silno enostaven. Ob volitvah najamejo kapitalisti brez števila agitatorjev, ki proti dobremu plačilu povzdigujejo do nebes posamezne kandidate. Le-ti objublajo delavcem zopet nebesa na zemlji ter prevarijo tako večino ljudi. Namesto dobrih mož se izvolijo ljudje, ki jim je delavski interes deveta briga. Ko so izvoljeni enkrat pod streho, pa godejo zopet tako, kakor se njim poljubi. Zategadelj pri nas ne bo bolje toliko časa, dokler narod ne bo izpregledal.

Svitati se je pri nas že začelo. Farmerji (kmetje) in delavci so spoznali, da si morajo medsebojno pomagati. V ta namen so pričeli ustanavljati razne zadruge. Kmetijske zadruge dajejo delavcem živila, delavske zadruge pa kmetom industrijske proizvode. Sedaj so te zadruge še majhne, toda kljub vsem sovražnostim kapitalistov vendar napredujejo.

Iz povedanega torej vidite, kake razmere so v Ameriki. Ne tiščite v Ameriko, kjer Vas čaka še večja revščina kot doma! Bil sem skupaj že z mnogimi ljudmi, ki bi šli radi domov, toda nimajo denarja za povratek. Pri Vas doma dobite še vedno kruha, magar, če greste od hiše do hiše. Tu pa ne dobite ničesar, če nimate denarja. Naj torej vsakdo dobro premisli, preden se namenja na pot, da mu ne bo pozneje žal. Kdor se pa nabriše, naj posledice samemu sebi pripiše! — je moja misel.

To sem Vam hotel izporočiti, ker mi je bilo najbolj pri srcu. Ob priliki pa se hočem zgledati zopet. Pozdravljeni! Vaš

Ivan F. Bernik (Kalifornija).

Darila za tiskovni sklad SKS.

Tovariš Cerar, p. d. Zimant, v Kamniku 260 kron.

Na občnem zboru krajevne organizacije SKS. v Polhovem Gradcu se je nabralo 440 kron.

Tovariš Anton Cerar v Kamniku 100 kron.

Miha Rozman in Janez Celar sta nabrala na ženitovanju pri Amentu na Primskovem pri Kranju 280 kron.

V veseli družbi pri tovarišu Šliharju v Kovorju je nabral Ivan Rozman iz Žvirč 314 kron.

Na občnem zboru krajevne organizacije SKS. za Zgornjo Šiško-Dravljico se je nabralo 590 kron.

Na godovanju Jožeta Lesjaka na Čatežu je nabrala vesela družba 272 kron.

Anton Vičar v Juršincih pri Ptuj je poslal 40 kron.

Predsednik krajevnega odbora SKS. za Domžale, tovariš Josip Jezernik, je poslal 1064 kron.

Na godovanju mag. pharm. Šlajpaha v Ljubljani je bilo nabranih 264 kron.

Vesela družba samostojnežev v Gočovi, okraj Št. Lenart v Slovenskih goricah, je zbrala znesek 400 kron, h kateremu je prispeval zavedni kovač Lovrenčič v Bišu 280 kron.

Skupaj 4304 kron!

Tovariši, čast Vam in Vaši požrtovovalnosti! Vztrajajte in zmaga bo skoraj za vedno naša!

Pokrajinske vesti.

(Seja načelnštva SKS.) bo v ponedeljek dne 10. aprila ob 9. uri dopoldne v gostilni pri Mraku na Rimski cesti. Dnevni red se je važen. — Načelnik.

(Tovariši, tovarišice!) Pred nami je le en cilj — zmaga kmetijske pravice — zmaga Stare pravde. Dokler tega ne dosežemo, smo v boju. V boju pa podležemo, če si nismo iskreni in pravi tovariši. Zategadelj je vsak pristaša naše misli tovariš vsakemu našemu somišljeniku. Zaradi tega se rabi pri nas samo en naziv, in sicer naziv tovariša. Bodisi minister ali delavec, vsi smo tovariši, vsi borci ene misli. Pri nas ni ne gospodov ne nadrejenih oseb — vsi smo enakopravni, vsi enakovredni. Razlika obstoja le v tem, da so v interese naše misli nekateri tovariši na odgovornih mestih, drugi pa ne. Toda naši tovariši so tako eni kot drugi. Zavedajte se tega in ravnajte se po tem! Tovariši na prvih mestih so dolžni boriti se za nas, mi pa smo dolžni boriti se zanje. Drugače se izkažejo za slabše tovariše. Vsi za enega, eden za vse, mora biti naše geslo, da bo zmaga čim prej naša!

(Občni zbor krajevne organizacije SKS. v Dobu pri Domžalah) bo v nedeljo dne 8. t. m. po prvi sv. maši pri lvi Detelji. Somišljeniki! Ker je občni zbor važen, se ga udeležite vsi!

(Shod trgovcev v Ljubljani.) Dve stvari moramo zabeležiti: 1.) Da smatrajo trgovci za korupcijo, če vlada podpira zadruge, in 2.) da zahtevajo, da se kmetom zvišajo davki. Odveč bi bilo zavračati tako eno kot drugo trditev, pač pa moramo beležiti z zadoščanjem, da so trgovci soglasno konstatirali, da tako kot skrbje poslanci SKS. za svoje volilce, ne skrbje poslanci nobene druge stranke za svoje volilce.

(Strajk trgovcev.) Ob času trgovskega shoda v Ljubljani dne 3. aprila so trgovci štrajkali. Sodba vseh revežev v Ljubljani je bila z ozirom na štrajk bogatih trgovcev, da ne more biti tako slaba tista vlada, ki prisili bogatine k štrajku. Značilno je, da se je »Slovenec« silno potegoval za trgovce. Vedno za bogatine in proti revežem je že od nekdanj »Slovenec« geslo!

(Kaj je pri klerikalnih korupcijah?) »Slovenec« piše, da je korupcija, ker je prodajal »Ekonom« kilogram galice po 23 kron, dasi je cena galice na svetovnem trgu 35 kron za kilogram. Kdor prodaja torej poceni, je korupten, odeluhi pa so poštenjaki. Takšna je moralna lažnikristijanov pri »Slovenec«.

(Obrekovalci Radešček) je napisal v »Sedanosti« nekaj lažnivih budalosti, s katerimi hoče smešiti novomeški občinski odbor, zlasti pa našega tovariša F. B. u. k. a. Kaj pravi k temu g. Avsec, ki je bil zapisnikar? No, o vsem se bo tovariš F. B. u. k. a. z Radeščkom pogovoril pred sodnikom.

(Mrlič kot tožitelj) je naslov članka, ki ga je prinesla neslana »Murska straža« ter ga ponatisnila barabska »Sedanost«. Članek konča s temi besedami: »Dajte nam kroglice, da z njimi podpišemo obtožnico in sodbo, katero so izrekli nad Vami tisoči in tisoči mrličev, pohabljenec, sirot, vdov!« Podpisujemo z obema rokama! Dajte nam volitve, da vendar še enkrat obsojimo vse vojne hujskače iz leta 1914., da obsojimo one zločince, ki so molčali, ko so streljali ljudi našega naroda, da kaznujemo one podleže, ki so sprevrli v smrt Prenceta, Kromarja in stotine drugih! Obsojili pa bomo tudi tiste nizkotne hujskače, ki bi radi sedaj oropali narod za svobodo samo zato, ker so bili odrinjeni od korita. Gospod Radešček, ne kličite sodbe!

(Kaj vse se ne bere v »Sedanosti«.) V 14. številki »Sedanosti« čitamo dobesedno to-le notico: Z a t e k e l s e j e p r e š i e k. Kdor ga pogreša, naj se oglasi v novomeškem kapitelju pri gospodu ekonomu.

(Če pridejo naši opozicionalci do vlade.) Usta si bodo skoraj pretrgali naši klerikalci, ker tako zelo kriče proti davkom in korupciji. Koder pa so na vladi, tam uvajajo davek na davek, tam mečejo denar okrog sebe in tam bi hoteli delati dolgove na dolgove. Klasičen primer za to nudi ljubljanski občinski svet. Ni je občinske seje, na kateri ne bi naši klerikalni kričači ugenili kakega novega davka.

Na vsaki seji bi rad sklepali o najemu milijonskih posojil. Zvesto jim pomagajo pri tem socialni demokrati, izmed katerih je eden predlagal, naj najame Ljubljana v Ameriki spekulativno posojilo 400 milijonov kron. Spekulacija na račun davkoplačevalcev! Gorje ljudstvu, če pridejo taki ljudje, kakršni so naši opozicionalci, do vlade!

(Klerikalna morala.) Vesoljno klerikalno časopisje ima navado — zlasti ob volitvah — blati pristaše SKS. na kar mogoče najgrše načine. To je učil tudi »Domoljub« z dne 17. novembra 1920. s člankom »Samostojni in sveti zakon«. Da pa bo imel »Domoljub« še večje veselje s škandali, mu hočemo z nastopnim navesti tri lepe primere klerikalne izpričenosti. V semiskih župnijah, znani klerikalni trdnjavi, v kateri se gradi z veliko požrtovovalnostjo orlovski dom, so vasi Sodji vrh, Krvavčji vrh in Strekljavec. V teh vaseh so z malimi izjemami sami svetohlinci, zvezarji in »Domoljubovi« bralci. V Sodjem vrhu živita dva možakarja v divjem zakonu že dolgo vrsto let. Eden izmed njiju je bil pri zadnji občinski volitvi kandidat na listi SLS, katero je sestavil kaplan. — V Krvavčjem vrhu je mož, tudi kandidat klerikalne liste za občinsko volitev, ki je poleg svoje žive in zdrave žene zlorabljal trinajstletno deklico toliko časa, da je postala s 16. letom mati. — V Strekljavecu pa imajo moža, pravzaprav fanta, ki igra v SLS. važno vlogo in ki je splošno znan eulenburgovec. Človek s homoseksualnimi nagnenji je tedaj sposoben biti načelnik klerikalne krajevnne kmetijske zveze. Fej! — Dragi »Domoljub«, zelo lepo vplivaš na svoje bralce!

(Izjava.) »Domoljub« z dne 8. marca je priobčil pod naslovom »Kmetijska družba napravi red!« članek, v katerem pravi med drugim tudi to-le: »Radovedni smo, kaj bo odgovoril vinarski nadzornik g. Gombač na kritiko vinarškega odseka v Mariboru glede vinskega velesejma v Ljubljani.« Z ozirom na to pripombo sem poslal »Domoljubu« poziv takele vsebine: »Ker mi ni o tej kritiki nič znanega, prosim, da objavite v prihodnji številki, kar se je na omenjeni seji kritikovalo!« — Na poziv nisem dobil nobenega odgovora. Pozivljem zategadelj interese, naj mi na katerikoli način izporoče vsebino kritike. — Fr. Gombač s. r., vinarški nadzornik.

(G. Malasek) strokovni učitelj na Grmu, je pustil v našem uredništvu za dotičnika, ki ga je v »Napreju« obrekoval, 100 dinarjev nagrade. Ako se prizadeji v desetih dneh ne zgledati, zapade denar tiskovnemu skladu SKS. Obrekljavec, pridi po plačilo, da ne podpreš tiskovnega sklada SKS!

(Vsem obrekljivcem.) zlasti onim, ki ste me hoteli vtopiti kar v žlici vode in ki ste ponujali 1000 kron, če operam svojo čast, nastopno vest v blagohotno vednost ali pa v jezo: Dne 24. marca je bila pred deželnim sodiščem v Ljubljani vzkljena razprava Azman-Bijol zaradi razžaljenja časti. To je bila že četrta razprava, ki je končala tako kakor vse prejšnje, da je dobil namreč tako obsovažen Azman popolno zadoščanje. Vprašam Vas sedaj, g. Iskra, če smem biti še naprej obdornik »Kmetijske družbe« in občine Lesce? Mislim, da pričinate spoznavati, da ste jo nekam zavozili. Prav obžalujem Vas, da ste kot previden mož nasledili govorice in čenčam. Zdaj se mi, da boste skoraj v enakem položaju kakor g. Bijol, ki se je zaman trudil, da bi ovrgel radovljiško razsodbo. Da boste »zadovoljni«, Vas zagotavljam, da bom še z večjo vneto deloval za samostojno mišljenje vseh stanov in prav posebno za narodno edinstvo, ker brez tega je kmet izgubljen. Kmetijski pozdrav vsem, ki me črtite! Udani Ivan Azman.

(Shod SLS. v Radovljici.) Za preučeno nedeljo so sklicali klerikalci v Radovljico shod, na katerem je imel govoriti sam dr. Korošec. Ker je bilo očitno, da je glavni namen klerikalnega shoda laž o naši SKS., so sklenili naši tovariši, se shoda udeležiti ter povprašati dr. Korošca, kaj je delal svoji čas kot minister za prehrano dežel. To pa je bil prehud poper za klerikalce, ki nikakor niso hoteli, da bi ljudstvo zvedelo resnico. Ker so bili naši tovariši pogumni dovolj, da se niso dali prevpiti, so se navali klerikalci v silni premoči s sirovo silo nanje ter jih pobili tako, da je tekla kri. Vsa njih jeza in ves njih srd pa sta veljala predvsem tovarišu Azmanu, kateremu so prizadejali na glavi težke rane. Očividno so se hoteli klerikalci maščevati, ker so ravno nekoliko dni poprej definitivno pogoreli v tožbah proti njemu. Značilno je, da so bili najvnetejši klerikalni kričači kapitalisti zloglasne lesne družbe, ki tako složno odira kmete, da jo imenuje ves narod antanto. Vidi se, komu na korist je klerikalna politika. Napad je izvršila opijanena druhal, ki so jo prignali na shod klerikalci. Za napad je bil dal signal lastnik hotela Bastl g. Jane. Tovariša Azmana je udaril ključavničar Triller. Ker se je izpremenil shod v navadno barabstvo, je bil okrajni glavar prisiljen, ga saključiti. Kljub temu, da velja radovljiški okraj za klerikalno

trdnjavo, klerikalci vendar niso mogli javno zborovati ter so hujskali nato svoje kilmave za zaprtimi vrati v »Ljudskem domu«. Mi smo pustili v Kranju vsakomur govoriti, klerikalci pa gredo s silo nad vsakogar, kdor ne govori zanje. Le delajte nam mučenike! Katoliška cerkev uči, da so mučeniki najsilnejši kvas zmage. To je nauk radovljiškega shoda!

(Iz Radovljice.) Na dan sv. Gregorija je bil tu kakor po navadi semenj za žrino in blago. Dan poprej je dospel v Radovljico avtomobil ter se tam ustavil. Takoj se je raznesla vest, da se je pripeljal tovariš minister Pucelj in da bo priredil shod. Naši vneti klerikalci, med njimi seveda tudi radovljiški bog, so se pričeli nemudoma za shod pripravljati. Ker jih je nekdo potegnil še pred tednom, češ da bo prišel Pucelj na shod, zato so ves teden mobilizirali svojo armado kričačev. Škoda res, da ni o shodu vedel niti sam tovariš Pucelj, niti tovariš Azman, niti kdo drugi izmed naših pristašev, kajti z ozirom na klerikalno agitacijo bi shod gotovo priredili, da bi doživeli klerikalci potem tudi v Radovljici tak dan, kakršnega so v Kranju. Da pa ne bodo tavali klerikalci prihodnjic v negotovosti zaradi naših shodov, si naj zopet pomnijo nastopno: Mi nimamo navade, shode tajno sklicevati, ker pri nas se dela vse javno — vpricho ljudstva. Zategadelj se pri nas ne vabijo ljudje na shode tajno po »Orlih«, tretjerednicah in Marijinih devicah, temveč javno po listu in z letaki. Klerikalci so pripeljali s seboj tudi govornika v spremstvu nekaterih ključarjev z blejskega kota. Ta človek, ki je izdal dne 29. julija 1914. uradno listino ter ji brez vsakega pritiska pristavlil klečeplazno željo: Živela Avstrija, pogin Srbija, ta človek je igral v naši državi odlično vlogo, kajti bil je poverjenik za kmetijstvo. Čuden mož, ki se ni sramoval prevzeti vrhovnega službenega mesta v državi, ki jo tako zelo sovražijo. Seveda se je tudi ta umirovljeni poverjenik pripravljati, da bo tovarišu Pucelju nekaj povedal. Menda mu je hotel zaupati, koliko tisočakov je potrošil za bencin, ko je vozil kot poverjenik z avtomobilom ženske okoli in ko se je pripeljal kakor kakšen kralj na dvorščak h Kristofu. Oh, lepi časi so to bili, tako lepi, da bi jih hotel doživeti še enkrat! Ampak zlomka, ko je sedanja vlada odvzela poverjenikom avtomobile, s katerimi razpolagajo zgolj te ministri. Gospod Jan je zaradi tega ugenil, da je treba sedanjim ministrom razbijati shode, ker nič se ne ve, če ne bo morda potem vendarle tudi on še minister. Prav ima gospod Jan. Saj na svetu je res vse mogoče, celo to, da sta bila on in g. Serbec poverjenika. Toda take napake se ponavljajo zelo nerade. — Tako je bil zbran ves klerikalni štab, ki se je pripravljati, da bi pričel razbijati. Toda skoraj je spoznala ta slavna armada, da se ji smeji za ogrom hudomušnež, ki jo je potegnil. Pa nič zato! Priporočamo se za drugič, ko bomo priredili shod v resnici. Naj pa tedaj izvede radovljiški gospod mobilizacijo ter naj ne pozabi zlasti onih, ki spijsajo radi na račun kričanja kak literček. Na vsak način pa ne sme izostati gospod Jan, da nam nekaj pove. Samo ne o bencinu! — Radovljiški samostojnež.

(Sv. Ana.) Po dolgi in mučni bolezni je preminula dne 23. marca obeprijubljena gosa Marija Ankele, soproga posestnika Ivana Ankeleja pri Sv. Ani. Kljub slabemu vremenu je bila udeležba pri pogrebu nenavadno velika. Lahka je zemljica!

(Dobrepolje.) Dne 29. marca se je podal Franc Balič iz Kompolj z 8 delavci na Kompoljsko goro, da bi sekali les. Ko so posekali prva dva drevesa, so šli dalje. Alojzij Hočevar iz Kompolj se je podal čez neko skalovje ter zagledal pred seboj brlog. Misli si je, morda je kaka žival v brlogu, ter glasno zakašljaj. V tem hipu pa je planila nanj stara medvedka in ga objela. Zvalila sta se navzdol kakih 20 metrov. Medvedka je Hočevarja tako trdno prijelja za desno roko, da mu jo je vso pretrla. V tem hipu so prihiteli Franc Babič in drugi delavci. Tedaj je medvedka zbežala. Babič je nato odšel v brlog ter našel tam malega, okrog štiri tedne starega medveda sive barve. Vzel ga je s seboj na dom, kjer se mu godi zelo dobro, kajti mlado in staro mu nosi hrano. Medved je na prodaj. Zgledati se je zanj pri Francu Babiču, Kompolje-Dobrepolje.

(Velike Lašče.) Dne 11. marca nas je zastopil obeprijubljani davčni višji upravitelj g. Alojzij Strmole ter se preselil na svoje posestvo v Trzinu. Služil je nad 35 let, zadnji čas v Velikih Laščah, kjer ostane vsakomur v najboljšem spominu. Bil je dober uradnik tako za državo kakor tudi za ljudstvo, kajti znal je davčni vijak prav dobro navijati in s svojim humorjem na vsakogar tako vplivati, da ni ostal državi niti vinarja dolžan. Toda vseeno smo ga imeli radi, ker je bil priprost in v družbi zelo zabaven. Prav žal nam je po njem. Želim mu, naj bi užival dolgo dobo let svoj zasluženi pokoj, finančno delegacijo pa prosimo,

naj nam izbere njemu vrednega naslednika.

(Ponikva ob južni železnici.) Na praznik Device Marije se je izvršil na naši lepi Ponikvi prav lepo uspeši shod SKS. Kljub snežnemu vremenu se je zbralo v dvorani tovariša Martina Zdotska preko 300 kmetov in kmet-skih fantov kakor tudi lepo število vrlih kmetie, da slišijo poročilo tovariša Drogenika. Na shod je prišel tudi neizogiben večni kandidat, Lončarjev Jaka, ki je pripeljal s seboj nekoliko socijev, ki naj bi preprečili shod. Toda na njegovo veliko žalost se mu namera ni posrečila. Poslanec Drogenik je v preko dve uri trajajočem govoru obširno obrazložil trudapolno in uspešno delovanje poslancev SKS., poudarjal zlasti od njih priporojeno samoupravo (avtonomijo). V zadoščanje vseh poslalscev je tudi naznanil, da se bodo volitve v oblastno in sresko skupščino vršile že prihodno jesen. — Naš »učeni« Jaka je prinesel s seboj neko najbrž naročeno vojaško pismo in z njim v roki kričal o krivicah, ki se gode našim fantom. Poslanec Drogenik ga je takoj pozval, naj mu izroči svoje pismo, ako želi fantom resnično pomagati, kajti vsaka krivica mora biti dokazana, če se jo hoče odpraviti. In v tem primeru ne bo koristilo samo dotičnemu fantu, ki je pisal pismo, temveč tudi njegovim tovarišem. Na te besede je gospod Vrečko junaško skril pismo, ker je bilo morda celo izmišljeno, samo da bi z njim hujskal ljudstvo. — Prepričali smo se, da se poslanci SKS. resno in vztrajno zavzemajo za izboljšanje kmetovega gospodarskega položaja in se vztrajno trudijo za naše fante, kar so dokazali s tem, da so se na lieu mesta prepričali o njih položaju, dočim kričavi klerikalci samo neprestano hujskajo ter otežkujejo že itak težaven položaj naših vojakov. Le s poštenim, resnim delom, ne pa s hujskanjem je mogoče doseči boljše razmere, katerega načela so se oprijeli poslanci SKS. z vso resnostjo. Zaradi tega pa smo tudi sklenili, dati vsem hujskačem slovo ter se nasprotno oprijeti edino SKS., ki dela in skrbi za kmeta. Le kmet se resno trudi za kmeta — vsak drug pa kmetu samo obeta!

(Sv. Štefan pri Žusmu.) V nedeljo dne 26. marca je bil v hiši posestnika g. Martina Johana shod SKS., ki je bil vključ skrajno slabemu vremenu še dolbo obiskan. Tovariš poslanec Drogenik nam je v kratkih in jednatih besedah podal poročilo o svojem delovanju, čigar vsebino naj podamo v nastopnem: Hudo in za kmete uničujoče davčno breme se bo izza leta 1923. tako razdelilo, da bodo plačevali davek le veleposestniki, a drugi kmetje pa dohodnino od tega, kar si bodo pripravili. Obiskoval je naše vojake po Macedoniji in Srbiji, kjer si vsled malarije nakopljejo dostikrat hude bolezni. Našel je, da morajo po štirje skupaj ležati na enem ležišču. To se mora odpraviti! Fantje naj pridejo iz nezdruhliv krajev v zdrave kraje, kar se bo tudi zgodilo. Tovariš poslanec je tudi omenil, da so se mu vojaki domačini toplo zahvaljevali za obiske in objavljeni izboljšanje. Nadalje je govoril še o najvažnejšem kmetijskem sredstvu, to je o soli. Sol postane državni monopol kakor tabak. Cene bo določala država in vsak trgovec se bo moral po njih ravnati. Tudi bo moral imeti vsak trgovec sol. Vsakemu, ki bo sol dražje prodajal, se bo vzela trgovska pravica za sol in bo vrhutek še občutno kaznovan. Končno smo slišali še o dobrodojemnem udeležtvovanju pokrajinske uprave, ki nas bo rešila marsikake neprijetnosti, da ne bomo vezani le na Beograd. Po govoru tovariša poslancega so se stavila nanj s strani poslušalcev še razna vprašanja, katera je poslanec povsem točno razmotril. Štefanci želimo le še takih shodov, da pridemo v stik z našimi poslanci in po njih z vlado, kajti le v skupnem delovanju je naš spas.

(Iz Loke pri Žusmu.) V našo malo, gorsko, idilično dolinico se je dne 26. marca pripeljal naš kmetijski poslanec, tovariš Drogenik. Kljub neugodnemu vremenu se je zbralo v Doboviškovi gostilni vendar nad 100 ljudi — polovica kmetovalcev, polovica pa tvorniških delavcev. Ko je nastopil tovariš poslanec, je nastala takoj popolna tišina. Da ga je poslušalo ljudstvo pazljivo in zvesto, skoro ni treba še posebe omenjati. Saj pa je tudi govoril nad podruguro urko tako živo in toplo za revnega kmeta in delavca, da je bilo navzočno občinstvo globoko prepričano o najboljši volji in velikih uspehih poslancev SKS. Posebno je ugajal ljudstvu njih nastop pri sklepanju vinskega, prometnega in obrtnega davka. Najbolj pa je ugajala ljudem bodoča gospodarska avtonomija, ki jamči, da bomo po svoji volji gospodarili z uspehi svojega dela. — Nato je bila sprejeta zaupnica poslancem SKS. Končno se je zahteval kredit za tukajšnjo tvornico, da se le-ta razširi ter tako zagotovi obstoj našemu revnemu delavskemu ljudstvu. Govoril je nato vrli tovariš Fran Strašek iz Zibike, ki je pozival kmete in delavce k osamosvojitvi od tujih kvarnih vplivov. Klical je na slogo med revnimi sloji, kajti le s složnim delovanjem si bomo uspešno pomagali. Zborovanje je

vodil naš častiti tovariš Miha Zekar, mož jasne glave in blagega srca. Naše ljudstvo pa je pokazalo s svojim omikanim vedenjem, da je razumelo svojega poslanca. Naš stari tovariš Miha Zekar pa je po zborovanju pripovedoval, kako živinsko so stari žusemski graščaki v družbi z gospodi, ki jih nečemo imenovati, postopali z našim ubogim ljudstvom, ter hvalil Boga, da so minili temni časi tiranstva in nam je zasijala zlata svoboda, ker se je ljudstvo začelo zavedati svoje veljave. Zelen je novemu gibanju blagoslova ter nam prorokoval lepe in boljše dni, če bomo složni, pošteni in neumorno delavni. Težki časi se zlažajo samo z delom in zopet samo le z delom! — Udeležence na shodu.

(Sv. Peter pri Mariboru.) Našim klerikalnim voditeljem smo postali samostojni zadnji čas tako ljubi kakor trn v peti. V zadnjih dveh številkah «Slovenskega gospodarja» se je zopet obregnil ob nas g. kaplan Krevh. Oba dopisa nas nista nič iznenadila, kajti njih vsebino smo že poznali, še preden smo dobili imenovan svetovni list v roke. Ampak, da bo enkrat mir, hoočemo streljati danes s težkim kalibrom. Ker ima naš vzorno čisti gospodič med vsemi prebivalci župnije seveda največ časa, zato prinaša «Slovenski gospodar» toliko laži o naši župniji. Pravimo laži, pri čemer ostanemo! Pred 20 leti se gotovo ni sukal s svojo ženko po Mariboru, vpraša se pa če ne bi vedele kronike mariborskih zakotnih gostin in kavarn povedati sedaj kakih zanimivih, toda gotovo ne bogoljubnih dejanj! Pod kožo smo vsi krvavi! Zategadelj nam je čisto vseeno, ali hodi kdo v cerkev ali v cirkus. Nam ni treba v noben cirkus, ker hodimo že 20 let mimo šentpeterske menažerije, obdane z velikimi vozovi, na katerih je nagačenih vedno dosti indijancev, kapunov, petelinov in samostojnožrevec obojega spola. V veliko veselje vseh mimoidočih so ti samostojnožreči zelo lepo rejeni. Pa kako ne bi bili, ko jim ničesar ne manjka! Nemejena gospodarica te menažerije je prodala pred kratkim 50 polovnjakov dobrega lanskega vina in toliko ga ji je tudi še ostalo za doto. In tako žive le-ti veselo, saj uživajo velik «ugled», gladi ne poznajo in žeje tudi ne trpe. Naši ubogi viničarji, ki hodijo tu dan na dan mimo, pa pravijo: «Indijancem skubijo perje, nam pa kožo. Žuljevo delo plačujejo s papirnato krono, vse drugo pa dobimo na onem svetu.» — Ako je g. kratkohladičnik in posestnik menažerije všeč, mu postrežemo prihodnjic še z boljšo reklamo. Domačinom pa dajemo dober nasvet: Naročite si «Kmetijski list», kajti prinašal bo na željo samostojnožrevec veliko zanimivega iz naše župnije.

(Sprejme se) spreten, samostojen knjigovodja. Ponudbe sprejema «Ekonom» v Ljubljani, Kolodvorska ulica.

(Kdor kaj ve o pobegli deklici) Idi Senegačnikovi, stari 15 let, doma v St. Janžu na Vinski gori v slovenjegraškem okraju, se vljudno prosi, naj javi to orožnikom, da jo privedejo podpisaneu očetu. Deklica ima črno obleko z rižami, pepelnat predpasnik, na glavi belo ruto z rižami, dolgo temno suknjo. Obraza je rdečega, okroglega; oči ima temnosive, lase pa kostanjeve. Pri sebi ima dovoljenje okrajnega glavarstva, da sme pobirati zane darove, ker sem pred kratkim popolnoma pogorel. — Frane Senegačnik, Črnova št. 39, St. Janž na Vinski gori, p. Velenje.

Politične vesti.

(Genovska konferenca.) V ospredju vsega političnega interesa je genovska konferenca, ki se naj sestanje dne 10. aprila. Angleška bo predlagala, da se razpravljaj o teh-le točkah: 1.) Načrt mednarodnega posojila za države s slabo valuto. 2.) Vrnitev k zlati valuti. 3.) Sklep mednarodnega bančnega sporazuma o dnevi refundaciji valute. 4.) Mednarodni fond v znesku 20 milijonov dolarjev za obnovo Rusije. 5.) Odprava prohibitivnih odredb. Za gospodarsko obnovo Evrope so navedene točke največje važnosti, toda izvesti jih je mogoče le, če bo pristala nanje tudi Amerika, ki je danes prva denarna velesila, kajti štiri petine vsega zlata na svetu so sedaj v posesti Združenih ameriških držav. Posebno stališče bo zavzemala na genovski konferenci Francoska, ki precej očitno kaže, da ji vsa konferenca nič kaj ne diši. Posebne preglavice utesne delati Francoska z ozirom na Rusijo, ker zahteva, da ji povrne Rusija vse carske dolgeve. Ruska delegacija, ki je že odpotovala na konferenco, priznava, da Rusija evropsko pomoč nujno potrebuje, vendar pa obenem izjavlja, da ne more pristati na tako pomoč, zaradi katere bi postala potem Rusija le ne-

kaka kolonija tujega kapitala. — Proti ruski delegaciji pripravljajo laški fašisti demonstracije, zaradi česar je odredila laška vlada v zaščito Rusov močne oddelke vojaštva. — Italija bo po vsej priliki nastopala skupno z Anglijo. Zato se bo opirala Francoska na malo antanto in Poljsko, da se izogne na ta način izolaciji. — Naša delegacija odpotuje v Genovo dne 6. aprila, in sicer z orient-ekspresnim vlakom preko Ljubljane. Delegacijo bo vodil dr. Ninčič, izmed Slovencev bosta v delegaciji dr. Hacin in dr. Kramer.

(Rapalski sestanek.) Italijanska vlada je predlagala naši vladi, naj bi bil še pred genovsko konferenco v Rapallu sestanek med laškim ministrom za zunanje zadeve Šancerjem in našim ministrom za zunanje zadeve drjem. Ninčičem. Namen sestanka naj bi bil dogovor glede Reke. — Bil bi to poslednji poizkus, da bi došlo po direktnem pogovoru obeh zainteresiranih držav do sporazuma. V nasprotnem primeru bi odločala o Reki «Zveza narodov». Ne eno ne drugo nam ne more biti simpatično in bojimo se, da bomo morali zopet zabeležiti kako izgubo.

(Reka.) Položaj na Reki je neizpremenjen. Fašisti strahujejo še dalje prebivalstvo, laška vlada pa vse njih početje gleda. Na našem ozemlju zboruje reška konstituenta ter kliče na pomoč Jugoslavijo in kulturni svet. Mi pa smo brez moči, ker se samo med seboj prepiramo ter pozabljamo pri tem na svoje naloge.

(Skupščina.) Obtožba proti generalu Zečeviću. Opozicija je v narodni skupščini predlagala, naj se izroči bivšega vojnega ministra, generala Zečevića, sodišču ker je zakrivil, da je pri poslednjem vopklju novincev vsled prehlajenja umrl nad 200 fantov. O tem predlogu je razpravljala skupščina več dni. Radikalci in demokrati so se postavili na stališče, da preišči vso zadevo posebna komisija, ki jo sestavi ali vlada ali skupščina. In šele potem, če dožene komisija krivdo generala Zečevića, naj se razpravlja o izročitvi generala sodišču. Opozicija se je pač zbal, da bi se s tem zadeva zavlekla na večne čase, obenem pa je tudi upala, da razbije s svojim predlogom vladno večino, zaradi česar je pri svojem predlogu vztrajala. Vršilo se je nato v skupščini tajno glasovanje, pri katerem je prodril vladni predlog. Zabeležiti je treba, da je bila ob tej priliki zbornica tako dobro obiskana, kakor že dolgo ne. Naši poslanci so glasovali proti vladnemu predlogu in za izročitev generala sodišču.

(Gospodarska stranka.) Na ljubljanskem shodu trgovcev se je glasno izrekla zahteva po novi gospodarski stranki, češ interesi trgovcev bodo varovani le, če bo zastopal trgovce poslanec-trgovec. Da ni to mnenje načelno napačno, radi priznamo. Praktično pa se da to silno težko izvesti, kajti po novem volilnem redu bo imela Ljubljana le enega poslanca, število vseh ljubljanskih trgovcev pa je premajhno, da bi si mogli priboriti poslanca. Misel gospodarske stranke je sicer že stara in se jo je tudi opetovano že poizkušalo uresničiti. Toda še vedno zaman. Zdi se nam, da vsled tega, ker je preveč generalov, pa premalo vojske. Upamo, da nas prizadeti gospodje razumejo!

(Klerikalne laži dokumentirane.) Socialnodemokratski poslanec Etbin Kristan je interpeliral v skupščini zaradi nekega Veljkovića, o katerem so pisali listi, med njimi seveda tudi vsi naši klerikalni, da so ga naša oblastva po krivici zaprla in v zaporu do smrti mučila. Interpelantu je odgovoril notranji minister, ki je dejal, da je vsa stvar zlagana od konca do kraja. Veljković živi in res je le to, da so ga zaprli Orki ter ga v zaporu preteptali. Poslanec Kristan je dejal nato nastopne pomenljive besede: «Vložil sem interpelacijo nalašč, čeprav sem bil prepričan, da je vest o Veljkoviću neresnična. Toda toliko laži se dnevno troši o nas, da sem hotel z interpelacijo razgaliti lažnivce.» Kristanove besede je vsa zbornica viharo odobraval, klerikalni žurnalisti pa so se skrili, rdeči kot purani, pod klopi.

(Šusteršičijanci na delu.) Pod tem naslovom poroča zadnji «Slovenski gospodar» to-le: «Kakor zvemo iz Ljubljane, so tam nekateri stari pri-

staši bivšega kranjskega deželnega glavarja mrzlično na delu, da razbijejo sedanjo SLS in njeno gospodarsko organizacijo in zanesajo tako nove zmešnjave v vrste sedaj edinega katoliškega ljudstva. Pripravljajo brošure, iščejo urednika in predsednika stranke. Kadar bodo te priprave gotove, potem bo «ljudska» volja »ustvarila» stranko. Samo o tem si še niso na čistem, ali bi se že danes ali pa šele pozneje zjedini z eno sedanjih srbskih strank. Mislimo, da ravno sedaj ni čas, da se naša katoliška in slovenska organizacija razbije...» Ker tega očividno ni napisal urednik, zato je notica «Slovenskega gospodarja» tudi v glavnem resnična. Treba le, da jo še malo izpopolnimo. Dr. Šusteršič se resno pripravlja, da razbije SLS. Namesto nje hoče osnovati «radikalno katoliško stranko». Ne pripravlja samo brošure, ampak celo knjigo, v kateri namerava razkriti delovanje drja. Korošca, drja. Kreka in Remica. Do sedaj so se predstavljali klerikalci za čisto nedolžne ljudi ter so valili vso krivdo na odsotnega drja. Šusteršiča. Naše dobrosrčno ljudstvo jim je seveda vse verjelo, Šusteršičeva odkritja pa bi to bajko razpršila in postalo bi očitno, da so vsi klerikalci, Korošec prav tako kakor Šusteršič, krivi. Zategadelj ta velikanska jeza v «Gospodarju». Gospodarski boj med klerikalci se že vodi; na eni strani je «Ljudska posojilnica», ki je za Šusteršiča, na drugi strani pa «Zadružna banka», ki je proti njemu. V tem obstoja tudi ozadje boja v «Slovenski eskomptni banki».

— Poznamo dobro naše klerikalce in vemo, da se vselej sporazumejo, kadar so v nevarnosti njih korita. Zato tudi od sedanjih dr. Šusteršičevih akcij ne pričakujemo posebnih posledic. Pač bi pa bilo z ozirom na resnico zelo razveseljivo, če bi se povzpeli do tega dr. Šusteršič ter objavil svoje spomine. Vsem svojim tovarišem pa nujno svetujemo, da so oprezni in pripravljeni. Na vsak način stojimo še pred velikimi političnimi izpremembami. Bodite zategadelj čuječi!

(Pomoč Rusiji) je danes geslo vseh plemenitih ljudi. 37 milijonov ljudi trpi pomanjkanje in izpostavljeni so nevarnosti, da umro gladi. V naši državi so se osnovali odbori, ki bodo pričeli v največjem obsegu nabirati prispevke za Rusijo. V odboru so tudi zastopniki SKS., vsled česar pozivljemo vse tovariše, naj se pripravijo za nastop, kadar jih pozovemo. Podrobnosti priobčimo v prihodnji številki.

Ravnatelj Andrej Žmavc:

Razmišljanje o vinski trgatvi leta 1921. na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru.

Meseca decembra 1921. je objavil «Tabor» pod gorenjim naslovom vrsto mojih člankov o raznih vprašanjih vinarstva, ki so več ali manj aktualna in resnega, stvarnega razmišljanja vredna. Tako vprašanje je tudi: Kako je uspešno izpolnjevati prazna mesta v starejših nasadih in kako takim vinogradom podaljšati življenje?

O tem sem napisal v 279. številki «Tabora» z dne 11. decembra 1921. to-le:

«Skrbeti je treba za to, da je dragocena vinogradna zemlja kar najbolj mogoče ukoriščana do zadnjega kosa. Že v mladih nasadih izostajajo in propadajo posamezne trte, ker smo imeli slabe sadike ali smo napravili druge napake pri sajenju. Praznih prostorov v vinogradu pa ne smemo trpeti. V prvih letih je posajanje uspešno, v starih nasadih pa ni več priporočljivo; mlade trte med starimi namreč le težko uspevajo ali sploh ne pridejo naprej. Pri starem vinogradništvu, ko še nismo poznali trtne uši, smo si pomagali v glavnem z grobanjem. Z novo tršno kulturo je seveda drugače, vendar priporočam, da nadomeščamo propadle stare trte v starejših nasadih, z grobanicami, s čimer podaljšamo življenje in povoljno rodovitnost starih vinogradov na najcenejši in najzanesljivejši način. Take enoletne grobanice so nam dale že letos nekaj grozdja (napravili smo jih na stotine), tako, da se je delo izplačalo

deloma že v prvem letu. Nelepe, luknje v vinogradu so izginile, vinograd je zopet leto izenačen. In rodile bodo — s starimi vred — celo vrsto let, preden jih trtna uš uniči, ali pa bodo celo preživele druge trte starega nasada.»

To je za vsakega vinogradarja veljavno gospodarsko vprašanje, ki zasluži nujno končno rešitev. Zato moramo biti hvaležni mariborskemu kritiku za prispevek k rešitvi tega vprašanja, objavljen v 293. številki «Tabora» z dne 29. decembra 1921. Dasi je njegova razprava čisto negativnega značaja ter ne pomenja nič manj in nič več kot uničujočo kritiko vsega, kar sem priporočal po svoji najboljši vesti na podstavi starih izkušenj, pridobljenih na Goriškem in pozneje v Nemčiji kakor tudi v ožji domovini, vendar rad prenašam in naravnost pozdravljam ostro kritiko, ker pridemo tako — upam — do pozitivne praktične rešitve tega vprašanja.

Ne ozirajte se na to, da mariborski kritik hote ali nehotе uporablja za razpravo le moj pobijani zaključek, «da bodo te grobanice rodile celo vrsto let, preden jih trtna uš uniči, ali pa bodo celo preživele druge trte starega nasada», meša, odnosno deloma zamenjuje, pojma «grobanica» in «vlačenka», odnosno «vlačenica», kar otežkoča razumevanje predmeta.

«Grobanica» pomeni, vso trto s podzemeljskim (ameriškim) delom vred in s potrebnimi rozgami položiti vodoravno v jarek, izkopan v smeri proti praznemu mestu, na katerega potegnemo potem kar mogoče navpično eno rozgo, drugo rozgo pa zavijemo ali upognemo nazaj na mesto stare trte ter pustimo vsaki trti po kaka tri očesa nad zemljo; tako dobimo, ko smo vso trto «v grob položili», dve nekako pomlajeni trti, ki ostaneta v življenski zvezi z ameriško podlogo, odnosno s stari podzemeljskim deblom, katerega glavne (spodnje) korenine se pri grobanju morajo očuvati.

«Vlačenka» ali «vlačenica» pa je način, ki ga kritik opisuje pomotoma v zvezi z grobanjem; dasi je imel z njim bridke izkušnje, kar mu seveda rad verjamem, vendar mu daje prednost, dočim svari vinogradarje pred pravimi «grobanicami», ko končuje:

«Nikakor se pa ne more in ne sme priporočati grobanja kar celotnega trsa in žrtvovanja ameriške podloge, pri čemer bi postal vinograd v najkrajšem času — gotovo v štirih do petih letih — tako luknjičast, da se ne bi izplačalo ga obdelovati. Zatorej se vinogradniki svarijo pred takim nepremišljenim počenjanjem.»

Imel sem izza davnih let dobre izkušnje z več let stari grobanicami v vinogradih, pri trsnih špalirjih ob zidovju itd. v najrazličnejših prilikah, kakor sem že prej omenil. Zato sem jih pred mnogimi leti vinogradarjem ustno priporočal navzlic protivnemu mnenju nekaterih večšakov.

V vinogradu državne vinarske in sadjarske šole v Mariboru nadaljujem grobanje v starejših nasadih z najboljšim uspehom. Decemberska kritika me je napotila do tega, da se poiščejo v zavodovem vinogradu grobanice, ki so se, kakor se mi je izporočilo, napravile pred mnogimi leti. Med spisi, ki jih hrani vinarski inštruktor zavoda, se je našel končno naknadno originalni seznam grobanic z nadpisom «Vergrubte Stöcke 1911» (pogrobane trte 1911.) s točno označbo dotičnih parcel, vrst (redov) in trt, da se jih vsak čas lahko najde. Napravili so namreč leta 1911. skupno 366 grobanic, ki so sedaj v dvanajstem letu. Iz originalne liste je razvidno, da so jih preiskovali glede rasti dne 26. maja 1916., ko so bile v šestem letu, in sicer 40 na dveh parcelah, ter jih klasificirali na eni parceli z besedo «starkwüchsig» (krepko rastoče), na drugi pa z «alle starkwüchsig» (vse krepko rastoče).

Že ta opazovanja bi zadostovala za podkrepitev opravičenosti mojega zavzemanja za grobanice. Kritika mi je dala povod, da tudi ugotovimo, kake so te grobanice danes, po preteku polnih enajst let, v vinogradu, okuženem po trtni uši. Toda zimski sneg, ki je bil med tem pokril vinograde, nas je pri tem dolgo oviral. Šele nedavno smo šli na delo ter stare grobanice odkopali, da vidimo,

kako žive in delujejo stari in novi podzemeljski deli, predvsem staro podzemeljsko deblo, ki predstavlja prvotno ameriško podlogo. Že zunaj (nad zemljo) nudijo grobanice krasno sliko, deloma lepšo nego stare sosednje nepogrobane trte, ki jih bodo tedaj lahko preživele. Še zanimivejša pa je dejstvo, da so tudi podzemeljski deli krasno ohranjeni, predvsem tudi ameriški del, ki živi, deluje in pomaga krepko prehranjevati oba žilastna dela s svojimi krepkimi glavnimi koreninami. Kaj več od pravilno napravljene grobanice ne moremo zahtevati, kar tudi ni treba.

Dokaz za vse to so v prvi vrsti poizkusni šolski nasadi, o čemer pričajo vsi, ki so v njih zaposleni. Razen tega je bil naprošen meščansko-šolski ravnatelj Humek, da nariše tak otkopano grobanico na licu mesta, kar se je zgodilo dne 9. marca t. l. ob navzočnosti zavodovih organov, kakor tudi v slučajni navzočnosti inž. Mohorčiča, ravnatelja kmetijsko-kemijskega zavoda v Mariboru. Končno je pisec teh vrstic drage volje pripravljen, pravim zanimancem pokazati vse popisano v šolskem vinogradu.

V resnici je tedaj vse baš nasprotno, nego trdi mariborski kritik. Nepobitna resnica je, da se morejo le grobanice priporočati za izpolnitev praznih mest v starih nasadih in da so vlačenke v splošnem za nič.

Vinogradarji, ne zamudite ugodne prilike za grobanje že letos, kolikor niste vseh zadevnih trt že obrezali! Paziti je pri tem delu še na nastopno: V položnih legah napravljamo grobanice lahko na vse strani, v strmih legah pa, ako smo obrnjeni proti strmcu, le na levo ali desno stran, ker morajo priti grobanice v vodoravno lego zaradi omogočenja enakomernega pretakanja trtnih sokov na obe strani. Čuvati je stare glavne korenine in vse druge trtne dele, da se ne zlomijo ali ranijo.

Ce bodo skrbale privatne in državne trsnice le za prvovrstne trte-cep-ljenke, tedaj si bomo prihranili mnogo podsajanja v prvih letih novega nasada in mnogo grobanja v starejših vinogradih. Življenje starejših vinogradov se pa more v vsakem primeru znatno podaljšati s pravilno izvršenimi grobanicami, kar pomenja samo za slovensko vinogradništvo milijonske vrednosti vsako leto.

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Pozor, okoličani mest!) Zakon o pobijanju draginje ne velja za dotičnike, ki prodajajo lastne pridelke. Če prodaja n. pr. kmetica na trgu jajca po šest kron in branjevka po štiri krone, v mestu pa jim je določena maksimalna cen po K 3-80, potem je kazniva branjevka, ni pa kazniva kmetica, kajti prva je prodajalka tujega, druga pa prodajalka lastnega blaga. Da so prišli kmetijski proizvajalci do svoje pravice, je zasluga poslancev SKS. Saj komur niso všeč cene, ki jih narekuje kmet za svoje pridelke, pa naj ne kupuje teh pridelkov. Če se godi morebiti branjevkam krivica, ne moremo nič za to. Naj se obrnejo na klerikalne poslance, za katerimi slepo drve!

(Davčni vijak.) Trgovci in industriji so pričeli v zadnjem času silno gonjo proti davčnemu vijaku. Celo draginskiemu zakonu nasprotujejo, čeprav jim dovoljuje le-ta dobiček v višini do 25 odstotkov. Zveza industrijecev je izdala spomenico, v kateri dokazuje, da ne ostane podjetniku ničesar, če poplača vse davke. To bi bilo res, če bi le en podjetnik napovedal vse dohodke odkritostno. Toda niti ena bilanca ni, kar se tiče čistega dobička, resnična. In zaradi tega so podjetniki in industriji prav tako krivi kot erar. Davčni vijak je res silen in posebno manjše trgovce zelo pritiska. Toda krivi so temu ravno največji bogataši, ki s krivim napovedovanjem dohodkov škodujejo državi. Bogatine bo treba zategadelj tako prijeti, da ne bodo mogli skrivati svojih dohodkov; potem bi imela država dosti dohodkov in davčni vijak bo lahko popustil. To naj bi uvaževali manjši trgovci, namesto da se pusté motiti od večjih trgovcev in da podpisajo vsled krivega umevanja trgovskih interesov velekapitaliste.

(Bankokrati.) Klerikalci silno radi kriče o bankokrati, ker upajo prikriti na ta način, da so sami največji bankokrati. Njih požrešnost pa je odkrila njih kapitalistične pohlepe. «Slovensko eskomptno banko» so ustanovili klerikalci. Zgodilo pa se je, da je prišla polagoma večina delnic (od 40.000 jih imajo danes le še 13.000) v napredne roke. Da bi obdržali kljub temu banko v svojih rokah, so kar na tistem sklenili povišati delniško glavnico za deset

milijonov kron, vse delnice pa dati samim sebi. Občni zbor so odpovedali, čeprav je bil pravilno sklican in čeprav je bila večina delničarjev za to, da se vrši. Dovolili so si celo nasilje. Na dan, ko bi se naj vršil namreč občni zbor, so zasedli zborovalni prostor hlapci ljubljanske Pollakove tvornice ter s silovo silo preprečili vstop vsakemu neklerikalcu. Tako bi pobožni Pollak hotel ostati gospodar banke. Lepi kristijani to! Kakor vse kaže, pa klerikalni bankokrati ne bodo imeli uspeha, kajti ministarstvo za trgovino in industrijo že preiskuje vso zadevo in skoraj gotovo je, da bo doletela klerikalne bankokrate zaslužena kazen.

(Slovenci in Narodna banka.) Dasi je Narodna banka gotovo eden prvih naših denarnih zavodov, ki dela tudi lepe dobičke, se vendar naši denarni zavodi jako malo zanimajo za Narodno banko. V Sloveniji imajo delnice le Kranjska hranilnica 100 delnic (7 glasov), Jadranska banka 750 delnic (30 glasov) in Dragotin Hribar 10 delnic. Še slabše je na Hrvaškem, kjer ima Srbska banka 104 delnice (7 glasov) in Banka za trgovino in obrt 10 delnic. V Bosni ima samo Muslimanska centralna banka 30 delnic. Vse pravice hočemo, dolžnosti pa ne poznamo!

(Naš finančni položaj) se je znatno izboljšal. Dočim si je moral prej pomagati finančni minister le s posojili pri Narodni banki in s tiskanjem novih bankovcev, se ni letos država zadolžila pri Narodni banki niti za en dinar. Tudi v mesecu aprilu bo mogla kriti država vse svoje izdatke z lastnimi dohodki, čeprav bo morala plačati samo v mesecu aprilu za zvikane uradniške plače 40 milijonov dinarjev.

(Neumestna odredba glede cimentiranja sodov popravljena.) Sodov, ki so bili poslani iz tujine in ki se tujni vrnejo, ne bodo zavržala carinska oblastva, če bodo imeli žig tuje države. Le tedaj, če bi bili sodi brez žigov ali če bi bili žigi ponarejeni, bodo sode iznova pregledali meroizkusni uradi. Na ta način se omogoči tujim trgovcem kupovati naše vino ter ga odvažati v lastnih sodih. Preuredbo je izposlovala »Kmetijska družba za Slovenijo«.

(Vrednost denarja dne 4. aprila.) Ameriški dolar 319 do 320 kron, angleški funt 1420 kron, francoski frank 27-50 kron, 20 zlatih kron 1000 kron, nemška marka od 1-15 do 1-17 kron, švicarski frank 62 kron, italijanska lira 16-50 krone, madžarska krona 39 vinarjev, poljska marka 9½ vinarja in avstrijska krona nekaj nad 4 vinarje.

(Cene živini naraščajo.) Cena naših živini je pod svetovno pariteto, kar je glavni vzrok, da raste cena živini. Mnenje meščanov, da se bodo cene živini takoj znižale, kakor hitro bi se ustavil izvoz živine, je napačno, kajti prišla se je paša ter pričelo se je tudi s poljskimi deli. Poljedelec bo redil zato živino in jo hranil zase, ker bo živino lahko s pašo prehranil. Da je spomlad živina najdražja, je čisto naravno, in bilo bi čudno, če bi prodajali kmetovalci živino cene sedaj, ko so jo mogli prehraniti preko zime.

(Na Hrvaškem) se je plačeval kilogram žive teže tako-le: za pitane vole: prvovrstne od 44 do 55, drugovrstne od 35 do 40, za krave od 18 do 24 kron. V Zagrebu se je prodajalo meso prve vrste po 80, druge vrste po 80 kron kilogram. — Prvovrstne svinje so se plačevale po 62 do 65, drugovrstne pa po 55 do 60 kron.

(Na ljubljanskem trgu) so bile cene, prvovrstni govedini do 64 kron, drugovrstni pa po 46 kron. Slanina je veljala v Zagrebu in v Ljubljani po 90 kron kilogram.

(Italijanski živinski trg.) Milan, dne 24. marca. Za kilogram žive teže se je plačevalo: za vole prve vrste po 5-75, druge vrste po 5-30 in tretje vrste po 4-35 lir; za krave prve vrste po 5-40, druge vrste po 4-35 in tretje vrste po 3-50 lir; za bika prve vrste po 5-75, druge vrste po 4-80 lir; za mlado živino: prvovrstno po 7-00, drugovrstno po 6-00 in tretjevrstno po 6 lir; za teleta po 4-40 lir. — Madžarska živina velja v Italiji od 5 do 5-50 lire. (Ker velja ena lira nad 16 kron, je jasno, da je naša živina v Italiji silno poceni.)

(Izvoz lahkkih konj) je zopet dovoljen, in sicer se sme izvoziti preko Rakke in Dževdžellije po 500, preko Maribora 400, preko Gornje Radgone 200, preko Bitolja in Bakra po 150 in preko Caribroda 100 konj.

(Ribarski tečaj na Bledu.) Kmetijski oddelek pokrajinske uprave za Slovenijo priredi v dneih 11. in 12. aprila t. l. na Bledu drugi dvodnevni tečaj za umetno ribogojstvo po nastopnem sporodu: Dne 11. aprila ob 10. uri dopoldne: Odgoja ribjega zaroda z naravno in umetno hrano; ob 2. uri popoldne: Nadaljevanje in demonstracija na mikroskopu o drobnem vodnem živalstvu. Dne 12. aprila ob 9. uri dopoldne: Zapoljevanje prostih vod z umetno vzgojenim ribjim zarodom in varstvo ribjih vod (predava znani strokovnjak in ribarski konzulent prof. Ivan Franke); ob 11. uri dopoldne: Ribarstvo v zakonodaji do danes in v bodoče (predava referent oddelka za kmetijstvo dr. Fran Spiller-Muys); ob eni uri popoldne: Izlet k Savi in praktični poizkusi z nasajanjem ribjega zaroda v proste vode. Nato odhod peš v Radovljico na kolodvor z udeleženci, ki se odpeljejo v smeri proti Ljubljani. Zbirališče prvi dan pri ribjem vališču na Bledu. — Prijave sprejema kmetijski oddelek do dne 8. aprila, lahko se pa priklase udeleženci tudi neposredno prvi dan tečaja. Posebnega ozira vrednim prosilcem bo podelil oddelek za kmetijstvo podpore za udeležbo tečaja. Prošnje je vložiti najkasneje do dne 12. aprila t. l.

(Novo slovensko trgovino z deželnimi pridelki.) kakor senom, slamo, pšenico, žitom, krompirjem, fižolom itd. dalje z drvmi in premogom je otvoril Andrej Oset, rojak iz St. Jurija ob južni železnici, v Mariboru na Aleksandrovi cesti št. 57 (blizu glavnega kolodvora). — Svoje bralce opozarjamo na njegov insert v današnji številki.

Raznoterosti.

(Iz življenja škola dr. Mihaela Napotnika.) Pokojni škof je bil rojen dne 20. septembra 1850. v Tepanju pri Konjicah kot sin kmetijskih staršev. Ljudsko šolo je obiskoval v Konjicah, gimnazijo pa v Celju. Nato je vstopil v mariborsko semenišče in je bil leta 1875. posvečen v mašnika. Bogoslovne nauke je dovršil na Dunaju, kjer si je tudi pridobil bogoslovni doktorat. V šolah je bil vseskozi odličnjak. Po kratkem pastirovanju je bil imenovan za učitelja cerkvene zgodovine in cerkvenega prava na mariborskem semenišču, potem pa za ravnatelja »Avgustineja«, višjega zavoda za duhovnike na Dunaju. Kot vojni kurat se je udeležil bosanske okupacije. Nekaj let je bil tudi dvorni kaplan na Dunaju. Za levantinskega knožkofo je bil imenovan leta 1889. Dr. Napotnik je deloval zelo veliko na cerkvenoknjiževnem polju. Po njegovi vzpodbudi je izhajal v letih 1898. do 1916. »Voditelj«, glasilo slovenskih bogoslovcev. Sam je napisal več književnih del, kakor »Kmetijstvo podlaga civilizacije«, »Sv. Pavel, apostol sveta in učitelj narodov«, »Sv. Viktorin, škof ptujski, cerkveni pisatelj in mučenik«, »Potopisni spomini iz slovenskega juga« itd. — Dr. Napotnik je bil jako odličen govornik, po pripravi po konservativce. Cesarju Francu Jožetu I. je bil globoko vdan, zvest pa je ostal Habsburžanom do zadnjega. Ko je spoznal, da se starši časi več ne povrnejo, pa je bil tudi toliko moža, da se je v novim stanjem sprijaznil ter vneto — kolikor mu je paš dopuščala bolezen — podpiral našo mlado državo. V priznanje tega njegovega dela mu je podelil kralj Aleksander I. red sv. Save I. vrste. Pokojni škof dr. Napotnik je bil globoko veren človek, toda noben klerikalec. In ravno to je najboljši dokaz njegovega plemenitega značaja. R. L. P.

(Karel Habsburg mrtev.) V soboto dne 1. aprila je umrl v Funchalu nepričakovano hitro na pljučnici bivši avstrijski cesar Karel I. Pokojnik je bil rojen leta 1887. v Persenbeugu pri Amstettenu na Nižavstrijem kot sin nadvojvode Otona, ki je delal avstrijskemu dvoru vsled svojega ne vedno lepega življenja silne preglavice. Pri krstu je dobil imena Karel Franc Jožef Ludovik Hubert Jurij Oton Marija. Izprva Karel ni bil določen za prestolonaslednika, ampak šele potem, ko se je Ferdinand poročil z grofico Hotkovo. Ker je bila le-ta »prenziko« rojena, da bi mogla roditi prestolonaslednika, zato je prišel Karel v poštev kot prestolonaslednik. Po Ferdinandovi smrti je postal prestolonaslednik in po smrti Franca Jožefa dne 21. novembra 1916. cesar avstrijski. Težko breme je padlo na sibe kame in

strio slabotnega Karla. Poročil se je s princezino Oito Burbonsko, ki je svojega moža v marsičem nadkriljevala. Z njo je imel osem otrok, in sicer Franca Jožefa Otona, Adelhajda, Roberta, Feliksa, Karla Ludovika, Rudolfa, Šarlota in pred kratkim rojeno dete, čigar ime je še neznan. — Po prevratu je živel Karel v Švici, od koder je dvakrat pobegnil, prvič na avtomobilu, drugič pa na aeroplanu. Oba poizkusa sta ponesrečila in Karel je moral na Madeiro, kjer je zanj neugodno podnebje pospešilo njegovo smrt. Karla smatrajo Madžari še vedno za svojega kralja ter želijo, da bi bil pokopan v Budimpešti. Temu nasprotno pa je določil Karel, da se ga pokopije v rodbinski grobnici na Dunaju.

Za kratek čas.

(Krivica.) Veržnik: »Prav res, nihče ni tako krivičen kot država. Poslanika N. so zaradi velikih pridobitev odlikovali, jaz pa sem bil zaradi njih — kaznovan.« (Zarekel se je.) »Prosim, posodite mi sto dinarjev!« »Kako naj vam jih posodim, če vas pa ne poznam.« »Saj to je ravno! Če bi me poznali, bi mi jih itak ne posodili.«

(Vljudnost.) Dama z vlečko je šla v gledališče. Neki gospod ji je vsled nepravilnosti stopil na vlečko. Ogorčena se je obrnila dama ter rekla: »Vi, vol, ali nimate oči?« — »Oprostite, gospa, ji je odvrnil gospod, »res nisem vedel, da imajo krave tako dolg rep.«

(Nezaslišano.) »Pomislite, gospod Jaka: Včeraj mi je dejal Klobasič kar na javni cesti, da sem star ose!« — »Nezaslišano! Saj ste vendar v najboljših letih.« (Ne bo pomagalo.) Nedeljski lovec, ki je meril na zajca, a zadel kravo, sam pri sebi: »Dobro, da vem! Prihodnjič bom pomeril na kravo!«

(Resnica.) Sodnik: »Ali ste bili že kdaj predkaznovani?« — Potepuh: »Ne, gospod sodnik! Vselej so me kaznovali šele potem.«

(Dober bratec.) Mati Pepčku: »Pepček, požrešen ne smeš biti! Vse moraš s svojim bratcem deliti po bratovski. Če ti dam pomarančo, jo noraš razpoloviti tako, da dobi bratec večji kos!« — Pepček: »Mama, naj rajši deli on po bratovski.«

(Dober odgovor.) Gospa: »Gospod profesor, zakaj je ustvaril Bog najprej Adama in šele potem Evo?« — Profesor: »Iz čisto umljivega vzroka: da bi mu namreč ne ugovarjala.«

(Zmaga.) Sin: »Oče, zakaj pa slikajo zmago vedno kot žensko?« — Oče: »Ko boš poročen, boš že videl!«

(Slabo izbral.) Prepričljiva žena, ki se je kregala nad možem, ker ji je k novi obleki izbral grd trak, je dejala ob koncu: »Ti izbereš vedno najslabše.« — Mož: »Da, res je! In s teboj sem začel.«

(Na upanje.) »Tone! Tvoji čevlji pa strahovito škripljejo. Gotovo jih še nisi plačal.« — »Neumnosti! Potem bi morale škripati tudi moje hlače!«

Književnost.

(Sienkiewiczovi romani.) ki so se našemu ljudstvu tako silno priljubili, so — razen »Rodbine Polonoških« — popolnoma razprodani. Ker je povpraševanje po teh romanih vedno večje, zato se je odločila »Tiskovna zadruga« jih izdati v novem prevodu profesorja dr. Moleta, če se priklasi zadostno število naročnikov. Kot prvi izide roman »Z ognjem in mečem«, kateremu naj sledi »Potop«, »Gospod Volodijevski«, »Križarji« in »Quo vadis?« Romani bodo izhajali v snopičih, in sicer v presledkih 3 do 4 tednov. Vsak snopič, ki bo veljal 6 dinarjev, bo obsejal 64 strani. Pozivljemo vsakogar, naj se priklasi z dopisnico za naročnika. Priglasila se naj pošiljajo »Tiskovna zadruga« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54.

Obrtnik.

Obrtniške vesti.

(Obrtna banka v Ljubljani.) Čisti dobiček banke znaša za leto 1921. 809.472 kron, ki se razdeli tako-le:

40.472 kron rezervnemu fondu, 350 tisoč kron delničarjem (7 %), 62.897 kron za nagrade, 200.000 kron rezervnemu fondu, 100.000 kron pokojninskemu zakladu uradnikov, 20.000 kron v dobrodelne namene in 37.073 kron se prenese na novi račun. Delniška glavnica banke se namerava zvišati od pet na deset milijonov kron.

(Trgovsko-obrtniški šod) je bil v četrtku v Celju. Na shodu se je razpravljalo o davčni preobremenitvi obrtnišva in o prepočasni carinskih manipulacijah.

(Kino »Meteor« v Novem mestu.) Iz Novega mesta nam poročajo, da

Častna izjava.

Podpisani Jožef Polanec, posestnik v Bišu, obžalujem, da sem po nedolžnem krivil Konrada Maršca, posestnika v Bišu, da on posnema mleko, katero zbira za mlekarstvo v Mariboru, ter ga s tem javno žalil.

Izjavljam, da so bile te moje trditve popolnoma brez podlage, ter se mu zahvaljujem, da je o stopil od nadaljnjega sodnega preganjanja proti moji osebi.

Pri Sv. Lenartu, dne 1. aprila 1922.

Jožef Polanec s. r.

Izjava.

Podpisani Anton Vičar, posestnik v Sakoškaku, obžalujem, da sem govoril v gostilni Mihal na razžaljav način o pristavih SKS. Zahvaljujem se razžaljencem, ker so odstopili od tožbe ter se zavazujem plačati za tiskovni sklad SKS 40 kron, za ubogo šolarje pri Sv. Lovrencu v Slovenskih gorah 40 kron kakor tudi stroške za priobčenje izjave v »Kmetijskem listu«.

V Sakoškaku, dne 26. marca 1922.

Anton Vičar s. r.,
p. Juršinci, Ptuj.

Preklic.

Podpisana obžalujem, da sem dne 19. marca t. l. žalila Ivana Turšiča, posestnika v Brezovici št. 9, ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od kazenskega postopanja.

V Ljubljani, dne 1. aprila 1922.

Marija Petelin s. r.

Kovačnica

brez orodja se odda v najem.

Več se zve v Hraštu št. 7, pošta Moste pri Ljubljani.

Tisoč ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Fellerjev „Elsafluid“

kot lepotilo (kosmetikum)

za nego zob, nobnega mesa in glave ter kot dodatek k vodi za umivanje, ker učinkuje zaradi svojega antiseptičnega, čistega in osvježujočega delovanja kar najbolje. Ravno tako je priljubljen kot krepko, blago delujoče in

vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbta, rok, nog in celotnega telesa. »Elsafluid« je mnogo močnejši in učinkovitejši nego francosko žganje in sploh najboljši sredstvo te vrste. Tisočera priznanja! Z zamaškom in poštnino za vsakega:

3 dvojne steklenice ali 1 specialna steklenica 72 K.

Za prodajalce:

12 dvojnih steklenic ali 4 specialne steklenice 300 K
24 dvojnih ali 8 specialnih steklenic. 570 K
36 dvojnih ali 12 specialnih steklenic. 800 K
POŠTINE PROSTO na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošlje, dobi še popust v naravi.
PRIMOT: Elsa obliž za kurja očesa po 8 K in 12 K;
Elsa mentolni klistirji 16 K; Elsa polipni prašek 12 K;
pravo Elsa riblje olje 80 K; Elsa ustna voda 48 K;
Elsa kolonjska voda 60 K; Elsa sumski miris 60 K;
glicerol po 16 in 60 K; Lysol, Lysolform 48 K; klistirski čaj 4 K; Elsa mrčesni prašek 16 K; strup za podgane in miši po 16 in 30 K.

EVGEN V. FELLER, lekarnar,
STUBICA donja, Elsatrg št. 344
(Hrvaško).

se skoro uresniči Novomeščanom in okoličanom želja, da dobe svoj kino. Naš tovariš Malovič je priredil v svoji hiši 16 metrov dolgo dvorano za 200 gledalcev. Dvorana ima tudi vse potrebne stranske prostore in mal oder, tako, da se bo lahko uporabljala tudi za koncerte. Kinematografske predstave bodo ob sredah, četrtkih in sobotah, in sicer redno zvečer, ob praznikih, nedeljah in tržnih dnevih pa tudi čez dan. Za šolsko mladino se bodo prirejale posebne poučne predstave. Novo podjetje priporočamo najtopleje!

Vabilo na redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Središču, reg. z. z. n. z.,

ki bo na belo nedeljo dne 23. aprila 1922. ob dveh popoldne v posojilniških prostorih s tem-le dnevnim redom:

- 1) Poročili načelstva in nadzorstva.
- 2) Potrdjenje računa za leto 1921. in razdelitev čistega dobička.
- 3) Čitanje revizijskega poročila.
- 4) Volitev dveh članov načelstva.
- 5) Slučajnosti.

Če bi občni zbor ob določenem času ne bil sklepan, se bo vršil v zmislu § 35. pravil eno uro kasneje drug občni zbor, ki bo sklepal brezpogojno.

J. Klemenčič s. r. J. Šinko s. r.

ANDREJ OSET, Maribor.

Aleksandrova cesta št. 57; telefon št. 88, trgovina z deželnimi pridelki, drvmi, premogom in vinom, se priporoča za nakupovanje in prodajanje po najugodnejših cenah. — Naslov za brzojavke: Andrej Oset, Maribor.

„Ekonom“

osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 7 ima vedno v zalogi:

drobno jedilno sol, lepo suho koruzo, kristalni sladkor, mlo za pranje, pšenične otrobe, pšenično moko št. 0, pšenično moko za kuho, pšenično moko za kruh, semenski oves, koruzno moko in zdrob.

Prodajam

po zelo ugodni ceni dobro ohranjen

kosilni stroj.

Ivana Oblak v Ljubljani, Tržaška cesta št. 22 (gostilna pri Francolinu).

V najem iščem

posestvo

najrajši kje na Gorenjskem ali pa v ljubljanski okolici. — Ponudbe sprejema Miha Noč na Brezovici št. 7, p. Medvode.

Mlatilnica s tresilnikom

še malo rabljena, se po ugodni ceni proda.

Franz Derling v Hlepcah, p. Leace.

Britve, lasostrizilke, brivne aparate in razno nožarsko in galant. robo razpoloža na veliko in na drobno po čudovito niskih cenah veletrgovina in razpošiljalna

R. Stermecki,
Celje št. 367, Slovenija.

Zahtevajte ilustrirani cenik! Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar.

OBRTNA BANKA, podružnica v LJUTOMERU.

Int. tel. št. 2.

Kupuje dolarje in druge valute po najvišjem dnevnem tečaju.
Izvršuje nakazila na tuzemstvo in inozemstvo ter preskrbuje potrebna dovoljenja.
Obrestuje ziro in vloge na hranilne knjižice pod najugodnejšimi pogoji.

Valuta pada, draginja raste.
Kupuj domače milo, ne tuje, importirano!
Kupuj dobro milo, ker je isto najcenejše!
Kupuj Gazela-milo!

Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 16

se priporoča za naročila vizitk, trgovskih pisem in kuvert ter vseh vrst tiskovin.

Šivalni stroji

v vseh opremljen za rodbinsko in obrtno rabo
so dospeli.
 Večletna garancija.

Josip Petelinc v Ljubljani,
 Sv. Petra nasip št. 7.

Po najvišji ceni prevzema na vsaki postaji ter plačuje takoj

kostanjev les

Franz Kupnik, Kostričniška slatina,
 p. Podplat pri Rogatcu.

Gonilne jermene

iz la uanja za tovarne, mlino, žage in poljedelske stroje v vsaki širini ima v zalogi

IVAN KRAVOS v Mariboru.

Umetna gnojila:

kajnit, dušik, kali in fosfate

oddaja po najnižjih dnevnih cenah

tvrdka Anton Tonejc in drug
 Maribor, Mlinska ulica št. 23, tel. št. 68.

Podzaloge v Krškem, Šmartnem pri Litiji, Višnji gori, Semiču in Straži.

Na vprašanja glede gnojenja dajemo brezplačno pojasnila in navodila.

Menjalnica

Slovenske eskomptne banke

Telefon
 int. št. 3

Ljubljana

Telefon
 int. št. 3

nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute po najugodnejših dnevnih cenah, sprjema vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po najugodnejših pogojih; ima poseben borzni oddelek.

Za bližajočo se spomlad in veliko noč

priporočamo svojo veliko zalogo različnega angleškega in češkega sukna, volnenega blaga za moške in ženske obleke, različno perilno blago, kakor platno, šifone, cefirje, tiskarino v najnovejših vzorcih in bogati izbiri, dalje različne volnene in šivane odeje za postelje, svilene, volnene in bombažaste rute za na glavo itd. Opozarjamo obenem - - tudi na raznovrstne ostanke po zelo znižanih cenah. - -

A. & E. SKABERNE

veletrgovina z manufakturnim blagom

LJUBLJANA, Mestni trg št. 10.

Kapital: K 20.000.000

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezerve okrog K 6.000.000

INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPTNO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 1

IZVRŠUJE VSE BANCNE TRANSAKCIJE
 NAJKULANTNEJE

DENARNE VLOGE — NAKUP IN PRODAJA EFEKTOV, DEVIZ, VALUT — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR — AKREDITIVI — BORZA

Trgovska banka, d. d., Ljubljana.

Poziv k subskripciji novih delnic.

Izredni občni zbor Trgovske banke, d. d., Ljubljana, je sklenil dne 25. marca zvišati delniško glavnico

od K 10.000.000.— na K 30.000.000.—

z izdajo

50.000 novih delnic à K 400.— nom. v skupnem znesku K 20.000.000.—

pod nastopnimi pogoji:

- 1.) Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na podlagi vsake stare delnice eno novo à K 400.— nom. po K 480.— več 5 %, obresti od nom. K 400.— od dne 1. februarja 1922. do dne plačila.
- 2.) Vsi oni subskribenti, ki so že pri prejšnji emisiji subskribirali in znesek vplačali, dobe nove delnice pod istimi pogoji, kakor pod točko 1.).
- 3.) Nedelnarji dobe delnice proti takojšnjemu plačilu po tečaju K 530.— več 5 %, obresti od nom. K 400.— od dne 1. februarja 1922. do dne plačila.
- 4.) Nove delnice so deležne čistega dobička za leto 1922. in opremljene s kuponom za leto 1922.
- 5.) Nove delnice se izroče subskribentom tekom leta 1922.
- 6.) Repartitijo delnic, določenih za nove delničarje, si pridržuje upravni svet po končanem subskripcijskem roku.
- 7.) Subskripcija novih delnic se vrši **od dne 3. aprila do dne 3. maja 1922.**, in sicer:
 - a) pri Trgovski banki, d. d., Ljubljana (začasni poslovalnici v Beethovnovi ulici št. 10) in njeni podružnici v Mariboru;
 - b) pri Kmetiski posojilnici za ljubljansko okolico, r. z. z n. z., Ljubljana.
- 8.) Ako bi se posameznim subskribentom ne moglo dodeliti polno število podpisanih delnic, se vplačani zneski pridržijo in se bo dodelitev manjkajočih delnic izvršila pri novi subskripciji.

V Ljubljani, dne 25. marca 1922.

Upravni svet
Trgovske banke, d. d., Ljubljana.